

Śladami księżniczek i górników po polsko-czeskim pograniczu

PRZEWODNIK POWIATU LWÓWECKIEGO
I MIASTA ŽACLÉŘ

Śladami księżniczek i górników po polsko-czeskim pograniczu

Przewodnik Powiatu Lwóweckiego i Miasta Żacléř

Podróż w czasy królów, księżniczek, rycerzy? Wiele i wielu z nas chciałoby jej w życiu doświadczyć. Dlatego przygotowaliśmy dla Was magiczną wyprawę po pochodzących z różnych epok zamkach, pałacach, kościołach, starych ruinach, tętniących do niedawna życiem kopalniach i wielu innych atrakcjach regionu. To wędrówka śladami księżniczek, o których krążą tutejsze legendy oraz górników wiodących tu życie i ciężko pracujących przy wydobyciu złota czy węgla. Podróż z naszym przewodnikiem w ręku przywiedzie Was do miejsc, w których tradycja i historia współgrają z nowoczesnością, a na każdym kroku czuje się obecność dobrych duchów przeszłości. Odkryjecie w nich perły architektury. Swoją niepowtarzalną atmosferą zachwycą miasta, miasteczka, wsie. Rozkochają w sobie cuda tutejszej natury i niezwykle mieszkańcy. Ziemia dolnośląska zainteresuje, przyciągnie i sprawi, że będziecie do niej stale wracać. Otwarte na Europę i świat Powiat Lwówecki i nazywane wschodnią bramą Karkonoszy Miasto Żacléř, zapraszają na niezwykle spacer po polsko-czeskim pograniczu.

Po stopách princezen a horníků polsko-českým pohraničím

Turistický průvodce okresu Lwówek Śląski a města Žacléř

Výprava do časů králů, princezen, rytířů? Mnozí z nás by ji chtěli zažít. Proto jsme si pro vás připravili magickou výpravu po z různých období pocházejících hradech, zámcích, kostelech, starých zříceninách, do nedávna životem tepajících dolech a mnoha dalších atrakcích regionu. Jde o putování po stopách princezen, o nichž krouží místní legendy, a horníků, kteří zde žili a těžce pracovali při těžbě zlata nebo uhlí. Cesta s našim průvodcem v ruce vás zavede na místa, kde tradice a historie ladí s moderností a na každém kroku cítíte přítomnost dobrých duchů minulosti. Objevíte na nich perly architektury. Svou neopakovatelnou atmosférou vás okouzlí města, městečka, vesnice. Zamilujete si divy zdejší přírody a jedinečné místní obyvatele. Dolní Slezsko vás zaujme, přitáhne a budete se sem chtít stále vracet. Vůči Evropě a světu otevřený okres Lwówek Śląski a město Žacléř nazývané východní branou Krkonoš vás zvou na jedinečnou procházku polsko-českým pohraničím.

POWIAT LWÓWECKI

Unikatowe atrakcje turystyczne, liczne architektoniczne perły i zabytki klasy europejskiej, osobliwości geologiczne i przyrodnicze cuda. Tak w kilku słowach można opisać Powiat Lwówecki w południowo-zachodniej części województwa dolnośląskiego. Położony pomiędzy Dolinami Bobru i Kwisy, obejmuje fragmenty Pogórza Kaczawskiego, Pogórza Izerskiego oraz Gór Kaczawskich i Gór Izerskich. Znajdujące się tu różnego rodzaju siedliska, tj. bory szpilkowe, grądy, buczyny, torfowiska, stawy czy zbiorowiska łąkowe wpływają na bogactwo flory i fauny. Na terenie powiatu wyodrębniono rezerваты torfowiskowe Torfowisko Izerskie oraz Torfowisko Doliny Izery, rezerwat leśny „Góra Zamkowa” we Wleniu. Funkcjonuje też Park Krajobrazowy Doliny Bobru. W sieci obszarów chronionych Natura 2000 znalazły się m.in. Torfowiska Gór Izerskich i Panieńskie Skały znajdujące się niedaleko Lwówka. Jak głosi legenda, w skałach tych podczas wojen ukrywały się dziewczęta i kobiety. Do dziś, na głazie przy skalnej szczelinie, można odnaleźć wykuty niemiecki napis „Jungfernstubschen – „Panieńska Izdebka”, od którego skały wzięły swoją nazwę. Na skałach widać też tajemnicze walońskie znaki zostawione przez średniowiecznych poszukiwaczy złota i kamieni szlachetnych. Powiat oferuje wiele atrakcji i sprzyja różnym formom wypoczynku. Poznawanie okolicy ułatwiają liczne szlaki turystyczne. Na obszarze wytyczono ponad 150 km szlaków pie-

szych i ponad 200 km szlaków rowerowych. Miłośnicy spływów kajakowych znajdą dla siebie atrakcyjne trasy na Bobrze i Kwisie, a zasobnością tych wód nie pogardzą wędkarze. Imprezy kulturalne i sportowe organizowane przez gminy powiatu, są okazją do poznania historii i kultury regionu. W miasteczkach powiatu zachował się średniowieczny układ urbanistyczny. Cennych zabytków – zamków, pałaców czy kościołów – mogą im pozazdrościć wielkie metropolie.

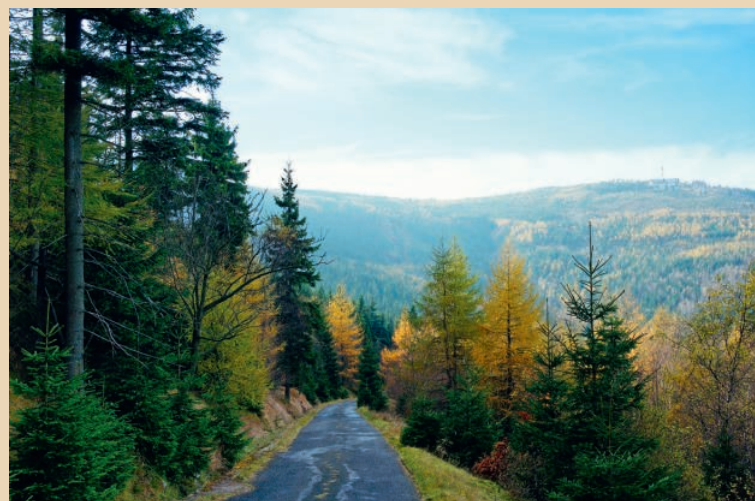
W skład powiatu wchodzi gminy: Lwówek Śląski, Gryfów Śląski, Lubomierz, Mirsk, Wleń. Powiat lwówecki graniczy z powiatami: bolesławieckim, karkonoskim, lubańskim, złotoryjskim, a od południowego zachodu z Republiką Czeską, prowadząc od wielu lat współpracę partnerską z mikroregionem Frýdlantsko oraz miastem Žacléř – stolicą mikroregionu Žacléřsko, którą także przedstawiamy w przewodniku.

POWIAT LWÓWECKI

ZOBACZ JAK TU PIĘKNIE!

LWÓWEK ŚLĄSKI

Przy jednym z ważnych średniowiecznych szlaków handlowych, zwanym Drogą królewską (Via Regia) leżała kiedyś osada Lwow. Dziś to malownicze miasto Lwówek Śląski – jedno z najstarszych śląskich miast i siedziba władz powiatu. To także dawna stolica księstwa lwóweckiego. Znaleźiska archeologiczne wskazują, że tradycje stałego osadnictwa sięgają tu epoki brązu (1800-700 lat p.n.e.). We wczesnym średniowieczu Lwówek był lokalnym centrum gospodarczym i ważnym ośrodkiem osadnictwa wiejskiego. Atrakcyjne położenie oraz wydobywanie złota na obszarze Płakowic, które dziś stanowią część miasta, przyczyniły się do szybkiego rozwoju gospodarczego grodu. W 1209 r. książę Henryk I Brodaty przyznał osadzie przywileje mili piwnej i rzemieślniczej, a osiem lat później, prawa miejskie na wzór magdeburski. W miarę rozwoju miasta mieszczenie otrzymali prawo do m.in. organizacji targów i jarmarków, handlu solą czy bicia własnej monety. W 1243 r. książę Bolesław Rogatka zorganizował tu pierwszy na Śląsku turniej rycerski. W latach 1278-1286 Lwówek był siedzibą Bernarda Zwinnego i stolicą samodzielnego księstwa. Kiedy zasobów złota było coraz mniej, mieszkańcy zajęli się m.in. tkactwem, sukiennictwem i obróbką piaskowca. Miasto stało się ważnym ośrodkiem religijnym, w XIII wieku osiedlili się tu joannici i franciszkanie. 300 lat później większość mieszkańców Lwówka odwróciła się jednak od religii katolickiej, skłaniając się ku protestantyzmowi. Blisko siedmiotysięczne miasto zaczęło

przebudowywać, nadając mu renesansowy charakter. Mieszkańcy nie cieszyli się długo nowym wyglądem grodu – podczas wojny trzydziestoletniej został splądrowany i zniszczony, a ludność zdziesiątkowana. Lwówek Śląski nigdy już nie powrócił do dawnej świetności. W XVIII w. zatrzymywał się tu król pruski, Fryderyk II Wielki, a w sierpniu 1813 r. – Napoleon Bonaparte. Legenda głosi, że cesarz Francuzów ukrył tu skrzynię wypełnioną złotymi monetami, której do tej pory nie znaleziono. Ważnym wydarzeniem w historii Lwówka był rozwój kolei. Miasto uzyskało połączenie kolejowe ze Złotoryją (1884) i Gryfowem Śląskim (1885), a na początku XX wieku z Zebrzydową (1904) i Jelenią Górą (1909). W mieście i okolicy zaczęła rozwijać się turystyka wspierana przez koło Towarzystwa Karkonoskiego. Dzięki kapeli dworskiej, koncertującej w pałacu niemieckiej dynastii Hohenzollernów, Lwówek stał się centrum kulturalnym - występowali tu najwspanialszy kompozytorzy i muzycy epoki z całej Europy – Franciszek Liszt, Ryszard Wagner, Hector Berlioz. W mieście rozwijał się przemysł spożywczy, nastąpił rozkwit lokalnych kamieniołomów, powstała kopalnia gipsu i anhydrytu. Od nadania miastu praw, przejeżdżający tędy kupcy nazywali gród „Wzgórzem Lwa” – eksplorując miasto, wiele razy można było natknąć się na wizerunki tego królewskiego zwierzęcia. Lwówek określany jest też jako Królewskie Miasto, Miasteczko Wież, Agatowa stolica Polski.

Rynek
w Lwówku
Śląskim

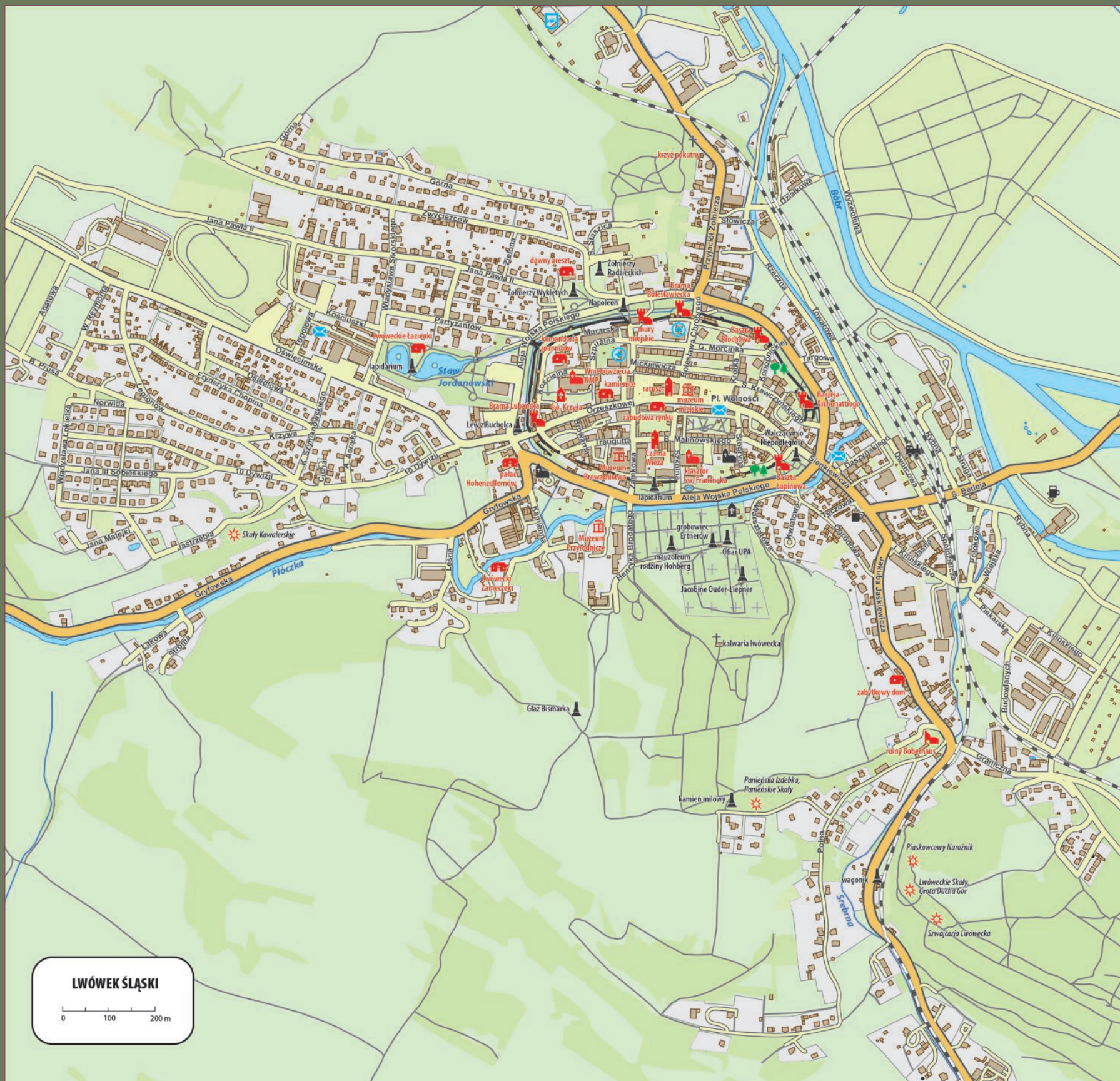
WAŻNIEJSZE ZABYTKI I ATRAKCJE MIASTA I REGIONU

Ratusz

W niewielkim, zaledwie 10-tysięcznym mieście, znajdują się aż 24 zabytki wpisane na listę Narodowego Instytutu Dziedzictwa. Spacer warto zacząć od gotycko-renesansowego, jednego z najpiękniejszych w Polsce, Ratusza. Budynek z połowy XIII wieku, wzniesiony przez księcia Bolesława Rogatkę, początkowo pełnił rolę Domu Kupców. Później zagościli tu Rajcy, którzy zajęli się jego rozbudową. Na początku XVI w. pojawiła się m.in. wieża. Dzisiejszy wygląd Ratusza to efekt prac z początku XX wieku. Wewnątrz zachowały się oryginalne freski (ozdoba Sali Ławy Sądowej). Jest Izba Tortur z replikami narzędzi katowskich i Loch Głodowy (ma ok. 6 metrów głębokości, podobno nigdy nie zanotowano ucieczki z tego miejsca). Według legendy trafił tutaj mieszczanin, który zacho-chał się w żonie kupca. Wraz z kobietą uknuł zbrodnię, za którą został skazany

Ratusz
w Lwówku
Śląskim

LWÓWEK ŚLĄSKI

0 100 200 m

ŚLADAMI KSIĘŻNICZEK I GÓRNIKÓW PO POLSKO-CZESKIM POGRANICZU

LWÓWEK ŚLĄSKI

na śmierć głodową. Wdowa obawiając się podobnej kary, wypła trującą. Od tego czasu jej duch w bezksiężycowe noce pojawia się w lochu w czarnej sukni, gdzie pokutuje za swą zbrodnię. W Ratuszu na uwagę zasługuje płyta nagrobna z motywem połączonych dłoni, splecionych w kształt serca. Można ją obejrzeć w holu lwóweckiego ratusza.

Muzeum Regionalne z Salą Ślubów

W budynku Ratusza mieści się Muzeum Regionalne z późnogoetyckimi sklepieniami, malowanymi popiersiami mędrców, rzeźbami związanymi z historią miasta. Jeśli marzycie o ślubie jak z bajki to tylko w tutejszym Ratuszu - w najpiękniejszej w Polsce Sali Ślubów. Swój wystrój zawdzięcza architektowi Hansowi Poelzigowi. Bogate, pełne symboliki matrymonialnej, dekoracje dotrwały do dziś właściwie w niezmienionym kształcie. W narożnikach pomieszczenia znajdują się drewniane filary pokryte płaskorzeźbami przedstawiającymi motywy roślinne z wplecionymi w nie postaciami, m.in. Czerwonego Kapturka, Kota w butach i Kopciuszka. Uwieczniono też na nich ptaki i zwierzęta. Na imponującym żyrandolu pochodnie trzymają figurki bóstw weselnych. Są ozdobne gobeliny - z XVI-wieczną panoramą Lwówka Śląskiego i z herbem miasta, nadanym miastu przez Jagiellończyka w 1501 r. Zachwycają przepiękne witraże. Po bokach stoją Lwy - symbole miasta, świadkowie i strażnicy zawartego małżeństwa.

Sala ślubów
w Ratuszu

Pałac Książęcy

Imponujący neogotycki Pałac Książęcy zbudowano w latach 1850-1852 na polecenie księcia Fryderyka Wilhelma Konstantyna von Hohenzollern-Hechingen. Do jego budowy wykorzystano piaskowiec z okolic Lwówka. Przed wejściem do rezydencji umieszczono

Pałac
Książęcy

kartusz herbowy księcia Hohenzollerna oraz sentencję „Niczego nie ma bez udziału Boga”. Na zapleczu pałacu powstał ogród w stylu francuskim, a w latach 1862-1863 dobudowano pomieszczenia gospodarcze - stajnię, powozownię. Książę, miłośnik muzyki, organizował w pałacu koncerty z udziałem największych artystów Europy, m.in. Ferencza Liszta, Hectora Berlioza czy Richarda Wagnera. Kolejny właściciel rezydencji hrabia von Nostitz sprzedał ją władzom powiatowym. Dzisiaj pałac jest siedzibą władz Gminy i Miasta Lwówek Śląski.

Kościół parafialny Wniebowzięcia NMP

Nie można wyjechać z Lwówka Śląskiego bez zobaczenia kościoła parafialnego Wniebowzięcia NMP, którego początki sięgają XIII wieku. Kilkakrotnie zniszczony i remontowany, zachował gotycki charakter. Najstarszymi zachowanymi fragmentami są wczesnogotycka fasada z czerwonego piaskowca, wykonana sztuką koronkową, drewniany krzyż z 1410 r., renesansowa chrzcielnica z XVI w., XVII-wieczne organy oraz drewniana ambona i obraz poświęcony koronacji Matki Boskiej z XVIII w.

Kościół
Wniebowzięcia
NMP

Kościół i klasztor franciszkański

XIII wiek to początki zespołu klasztorного oo. franciszkanów. Początkowo był to budynek jednonawowy, rozbudowany w XV stuleciu. Według XVII-wiecznego opisu księstwa świdnicko-jaworskiego autorstwa Efraima Naso, w lwóweckim kościele były 23 okna, a 16 kolumn podtrzymywało sklepienia świątyni i 3 chóry z kamiennymi rzeźbami. Po sekularyzacji zakonu w 1810 r., zespół klasztorный stał się własnością państwa pruskiego. Świątynia pełniła rolę arsenatu, magazynu. W latach 1905-1945 funkcjonowało tu Muzeum Regionalne, a klasztor pełnił funkcję szkoły. Po 1945 r. budynek kościoła popadł w ruinę. Pięćdziesiąt lat później

Klasztor
franciszkański

zwrócono go franciszkanom. Dzięki ich staraniom rozpoczęto remont kościoła, który zakończył się w 1999 r. Zwiedzając to miejsce warto zwrócić uwagę na płaskorzeźbę z godłem piekarzy z 1494 r. umieszczoną w północnej kruchcie oraz nagrobki i epitafia z XVI-XVIII w.

Mury obronne

O dawnej randze nadbóbrzańskiego miasta świadczą m.in. ocalałe i odbudowane monumentalne budowle i dobrze zachowany podwójny pierścień murów obronnych z dwiema basztami i bastejami. Do dziś przetrwały 2 baszty: Baszta Bramy Lubańskiej i Baszta Bramy Bolesławieckiej. Nie istnieje już Baszta Bramy Złotoryjskiej. Warto zwrócić uwagę na zachowaną częściowo

Mury
obronne
Lwówka

Zamek
w Płakowicach
zwany „małym
śląskim
Wawelem”

basteję Archonattiego – którą zaprojektował włoski architekt Hieronim Archonatti Starszy. Wzniesiona ok. 1550 r., do dziś zachowała dawne otwory strzelnicze dostosowane do broni palnej i armat. Mury obronne Lwówka Śląskiego należą do najciekawszych obiektów tego typu na Dolnym Śląsku. Ze względu na nie spotykany podwójny układ murów miasto nazywane jest polskim Carcassonne. Ważnym elementem lwóweckich fortyfikacji był w średniowieczu zamek, który stał niegdyś na miejscu obecnego browaru. Spłonął w XV w., a następnie został rozebrany przez mieszkańców.

Mały śląski Wawel

W dzielnicy Lwówka, w Płakowicach znajduje się „mały śląski Wawel” – jeden z najpiękniejszych i najlepiej zachowanych renesansowych zamków na Śląsku. Zaprojektowany przez włoskiego architekta, Franciszka Pahrre. Wybudowany w XVI wieku na planie prostokąta. Składa się z trzech dwukondygnacyjnych skrzydeł okalających wewnętrzny dziedziniec krużgankami, których arkady wsparte są na smukłych jońskich kolumnach. Podczas wojny trzydziestoletniej, wojen śląskich czy kampanii napoleońskiej budynek był dewastowany. Legenda głosi, że w pobliżu pałacu, 50 kroków od małego stawu i rosnącego tam krzewu, Francuzi zakopali skrzynię z pieniędzmi. Do dziś skarbu nie odnaleziono. Zamek ma mroczną historię związaną z funkcjami pełnionymi przez niego na przestrzeni dziejów – był tu szpital psychiatryczny, miejsce eutanazji chorych oraz tajny sierociniec dla dzieci z Korei Północnej. W latach 90. budynek kupiła Wspólnota Kościoła Baptystów, tworząc tu Ośrodek Chrześcijański „Elim”. Zamek nie jest oficjalnie udostępniany jako obiekt turystyczny, jednak dzięki uprzejmości gospodarzy można wejść na teren obiektu, przejść przez bramę i zobaczyć dziedziniec, który wielu turystom przypomina krakowski Wawel.

Lwówek Śląski zaprasza

Lwóweckie Lato Agatowe

Od 1998 r. odbywa się Lwóweckie Lato Agatowe - największa impreza kolekcjonerska w Polsce, połączona z międzynarodową giełdą minerałów. Na kilkuset stoiskach można zobaczyć minerały z całego świata, m.in. najpiękniejsze w Polsce – agaty płockowskie. Imprezie towarzyszą wystawy, sympozja, festyny i koncerty.

Dolnośląski Festiwal „Dary Lasu”

Ostatni weekend września to czas na Dolnośląski Festiwal „Dary Lasu”, na którym prezentują się nadleśnictwa, koła łowieckie i pszczelarskie, odbywają pokazy maszyn pracujących w lasach i grup zawodowo trudniących się obróbką drewna. Każdego roku na scenie występują znakomite kabarety.

Okoliczne wsie

Lwówek Śląski otoczony jest starymi wsiami, w których także można znaleźć historyczne budowle. W Brunowie stoi barokowo-klasycystyczny pałac z II połowy XVIII w., otoczony przez wspinalny park. W Niwnicach XVII-wieczny zamek, służy dziś za szkołę. Niemal w każdej sąsiadującej z Lwówkiem wsi jest zabytkowy kościół. Swoje romańsko-gotyckie kościoły, których korzenie sięgają XIII w. mają: Chmielno, Zbylutów i Niwnice. Także w Kotliskach są pozostałości po takiej świątyni.

Pałac
w Brunowie

Pałac
w Skale

Pałac
w Niwnicach

PRZEWODNIK POWIATU LWÓWECKIEGO I MIASTA ŽACLEŔ

Szwajcaria Lwówecka

Lwówek i jego okolice zachwycają nie tylko imponującymi zabytkami, ale także fascynującymi dziełami stworzonymi przez naturę. Jednym z nich są skały zwane Szwajcarią Lwówecką. Tworzą ją ciekawe formy skalne oraz malownicze labirynty z urwiskami dochodzącymi do 30 m. wysokości. Skały stanowią naturalną bramę Parku Krajobrazowego Doliny Bobru. Ze skalnych ścian można podziwiać wijące się pomiędzy wzgórzami rzeki Bóbr i Srebrna oraz panoramy Panieńskich Skał i Pogórza Izerskiego. Przy dobrej widoczności można zobaczyć Góry Izerskie i Karkonosze. Przez Szwajcarię Lwówecką prowadzą wszystkie cztery szlaki turystyczne, utworzone wokół Lwówka.

Malownicze
formy skalne
tworzące
niepowtarzalny
krajobraz
„Szwajcarii
Lwóweckiej”

Szlaki turystyczne

Przez Lwówek przebiega kilka szlaków turystycznych - zielony (w kierunku Gryfowa Śląskiego i Bolesławca); niebieski (w stronę Lubomierza i Grodzca); żółty (prowadzący do Wlenia i Niwnic) oraz szlaki rowerowe ER-4 (Drezno – Wrocław), ER-6 („Dolina Bobru” ŽacleŔ – Bolesławiec) i ER-10 („Smědā – Kwisa – Bóbr” Lwówek Śląski – Frydlant). We Lwówku Śląskim rozpoczyna się również czarny szlak turystyczny prowadzący do zamku Podskale. Prawdziwą atrakcją jest trasa rowerowa wokół Lwówka Śląskiego. Liczy ona 49 km i ma zróżnicowany poziom trudności. Przejazd zajmuje około 5 godzin i wytyczony jest w taki sposób, aby zobaczyć najcenniejsze skarby lwóweckiej ziemi - zabytkowe budynki, w tym XVI-wieczny zamek w Płakowicach, będący jedną z największych budowli obronnych w regionie, ruiny budynków, którym nie dane było przetrwać do dziś oraz średniowieczne kamienne krzyże pokutne. Dla wytrwałych rowerzystów przygotowana jest trasa rowerowa wokół Powiatu Lwóweckiego (93 km czerwony szlak rowerowy), która przebiega przez 5 miast powiatu, za porę wodną w Pilchowicach, na południu można podziwiać góry Izerskie.

Po stopách princezen a horníků polsko-českým pohraničím

TURISTICKÝ PRŮVODCE OKRESU LWÓWEK ŚLĄSKI A MĚSTA ŽACLÉŘ

LWÓWEK ŚLĄSKI

U jedné z důležitých středověkých obchodních stezek pojmenované Královská cesta (Via Regia) kdysi ležela osada Lwow. Dnes jde o malebné město Lwówek Śląski (česky Lemberk) – jedno z nejstarších slezských měst a sídlo okresních úřadů. Také jde o dřívější sídlo leberského knížectví. Archeologické nálezy ukazují, že tradice stálého osídlení zde sahá do doby bronzové (1800-700 let před n. l.). V raném středověku byl Lwówek lokálním hospodářským střediskem a důležitým centrem venkovského osídlení. Atraktivní poloha a těžba zlata na území Płakowic, dnes části města, se zasadily o rychlý ekonomický rozvoj hradiště. V roce 1209 kníže Jindřich I. Bradatý přiznal osadě mílové právo týkající se vaření piva a řemesel, a o osm let později magdeburské městské právo. V rámci rozvoje města měšťané získali např. právo pořádat trhy a jarmarky, obchodovat se solí nebo razit vlastní mince. V roce 1243 zde kníže Boleslav II. Lysý uspořádal ve Slezsku první rytířský turnaj. V letech 1278-1286 byl Lwówek sídlem Bernarda Hbitého a centrem samostatného knížectví. S tím, jak zdrojů zlata ubývalo, se místní pustili do tkalcovství, soukenictví a zpracování pískovce. Z města se stalo důležité náboženské centrum, ve 13. století se zde usadili johanité a minorité. O 300 let později se ovšem většina obyvatel Lwówka od katolického náboženství odvrátila a přiklonila se k protestantství. Téměř sedmísticové město se začalo přestavovat, čímž získalo renesanční charakter. Obyvatelé se z nové podoby sídla netěšili dlouho - za třicetileté války bylo vydrancováno a zničeno a obyvatelstvo zdecimováno. Lwówek Śląski již nikdy nedosáhl dřívější slávy. V 18. stol. se zde zastavil pruský král, Fridrich II. Veliký, a v srpnu 1813 Napoleon Bonaparte. Legenda říká, že zde francouzský císař ukryl truhlu naplněnou zlatými mincemi, kterou se doposud nepodařilo najít. Důležitou událost v historii Lwówku představuje rozkvět železnice. Město získalo železniční spojení s městy Złotoryja (1884) a Gryfów Śląski (1885), a na začátku 20. století se Zebrzydowou (1904) a Jelení Horou (1909). Ve městě a okolí se začala rozvíjet turistika podporovaná Krkonošským spolkem. Díky dvorské kapele koncertující na zámku německé dynastie Hohenzollernů se z Lwówku stalo kulturní centrum – vystupovali tu nejlepší skladatelé a hudebníci dané epochy z celé Evropy – Ferenc Liszt, Richard Wagner, Hector Berlioz. Ve městě se rozvíjel potravinářský průmysl, došlo k rozkvětu místních kamenolomů, vznikl lom sádrovce a anhydritu. Od udělení městských práv nazývali sídlo tudy projíždějící kupci „Lví kopec“ – při prozkoumávání města můžeme mnohokrát narazit na vyobrazení tohoto královského zvířete. Lwówku se říká také královské město, Městečko věží, Achátové hlavní město Polska.

GRYFÓW ŚLĄSKI

Nawet nejstarší kronikarce ne są w stanie określić dokładnej daty powstania miasta Gryfów na Pogórzu Izerskim w zakolu Kwisy. Zapiski dotyczące pierwszego drewnianego ratusza wskazują datę 1025 r., ale i co do niej są wątpliwości. Przyjmuje się, że w 1242 r. Gryfów otrzymał prawa miejskie od Bolesława Łysiego. Dziesięć lat później, 14 sierpnia 1252 r. biskup wrocławski Tomasz Pierwszy poświęcił wybudowany tutaj pierwszy drewniany kościół. Jego lokalizacja nie jest jednak dokładnie znana. 23 sierpnia 1354 książę świdnicko-jaworski Bolko II nadał miastu szereg praw, które sporządzono na podstawie prawa lwóweckiego. Mieszkańcy mogli m.in. organizować wolny jarmark, odpust w dzień święta patronki kościoła, posiadali ulgi dla rozwijającego się piwowarstwa. Mniej zamożni mieszkańcy mogli wypaszać swoje bydło nad Olzą, a w środy, piątki i soboty łowić ryby w Kwisie. Zamek Gryf miał chronić miasto przed najazdami Czechów. Prawdopodobnie jego budowę zlecił książę Bolesław Wysoki, który rządził Dolnym Śląskiem między 1163 a 1201 r. Podobno w trakcie kopania fundamentów zamku natrafiono na gniazdo młodych gryfów, co mogło dać początek herbowi miasta. W XIII wieku, za czasów Bolka I, zwanego Srogim, wokół miasta wzniesiono mury obronne. Gryfów stał się własnością prywatną rodziny Schaffgotschów, która zlikwidowała zamek. Miasto rozwijało się dzięki kontraktom handlowym na produkowane tu produkty lniane i sukiennicze, cenione było też gryfowskie piwo. W 1524 mieszczanie wzniesli okazały ratusz – symbol bogactwa miasta, a w jego sąsiedztwie dwa kramy: solny i mięsny. Kres świetności przyniosła wojna trzydziestoletnia, wojny śląskie i związane

Most na
rzece Kwisa

GRYFÓW ŚLĄSKI

0 100 200 m

ŚLADAMI KSIĘŻNICZEK I GÓRNIKÓW PO POLSKO-CZESKIM POGRANICZU

z nimi kataklizmy – głównie pożary. W 1872 roku miasto praktycznie w całości spłonęło – ogień strawił browar, słodownię, budynki parafialne i ponad 120 kamienic miejskich. Miasto znów zaczęło się rozwijać dzięki uzyskanemu w 1865 roku połączeniu kolejowemu z Jelenią Górą i Zgorzelcem, a dwie dekady później – z Lwówkiem Śląskim i Mirskiem. Miasto stało się ważnym ośrodkiem przemysłowym. Oprócz tradycyjnego tu włókiennictwa, rozwinął się przemysł chemiczny i drzewny.

WAŻNIEJSZE ZABYTKI I ATRAKCJE MIASTA I REGIONU

Ratusz

Rynek i Ratusz

Pomimo tego, że region w przeszłości niszczyły pożary, w mieście i okolicy zachowało się ponad 20 zabytków ujętych w rejestrze Narodowego Instytutu Dziedzictwa. Jednym z najważniejszych jest Ratusz pochodzący z XVI w., ustawiony pośrodku gryfowskiego rynku. Po kilku pożarach z dawnego budynku pozostało kilka sklepień, dach i zaledwie kilka detali. W wyniku przebudowy i remontów zatracił on swój pierwotny, renesansowy charakter. W sąsiedztwie Ratusza można odpocząć przy fontannie miejskiej z 1908 r., ufundowanej z okazji otrzymania miejskich wodociągów. Gryfowski rynek otaczają zabytkowe kamienice, najstarsza pochodzi z 1603 r.

Kamienice przy rynku

Kamienice przy rynku

Kościół pw. św. Jadwigi

Kościół pw. św. Jadwigi

Jednym z najcenniejszych zabytków miasta jest kościół pw. św. Jadwigi z XV wieku, świątynię wybudowano w stylu późnogotyckim. Wewnątrz znajduje się drewniany główny ołtarz pochodzący z 1606 r. Ołtarz otwarty przedstawia sceny Męki Pańskiej „Cierniem ukoronowane”, „Biczowanie” i „Ukrzyżowanie”, a po zamknięciu skrzydeł upodabnia się kształtem do monstrancji, ma sześć malowanych temperą skrzydeł. Tabernakulum jest dwukondygnacyjne, wykonane z drewna polichromowanego w stylu barokowym. Wykonawcą ołtarza jest Paweł Meyner z Marienburga z Saksonii. W kościele warto też zobaczyć kutą w piaskowcu chrzcielnicę z 1578 r., czy ambonę z lipowego drewna z 1728 r., do której prowadzą drewniane schodki autorstwa miejscowego rzeźbiarza Liewalda. Uwagę przykuwają organy z połowy XVIII w. i epitafium rodziny Schaffgotschów - dzieło wykute w piaskowcu z figurami zmarłych naturalnej wielkości. To jedno z niewielu epitafiów, w których piaskowiec jest malowany. Warto także wiedzieć, że sklepienie nawy głównej pokryto unikatowym na skalę światową sgraffito z roku 1551. Zanim zakończycie zwiedzanie kościoła, zwróćcie uwagę na zachwycające witraże.

Epitafium rodziny Schaffgotschów

Gryfów Śląski zaprasza

Kwisonalia to cykliczna impreza plenerowa, promująca czyste wody Kwisy i żyjącego w niej pstrąga. Oprócz imprez kulturalno-rozrywkowych, odbywają się też zawody wędkarskie. Czerwcową impreza jest okazją do skosztowania „Pstrąga po gryfowsku”.

Ruiny Zamku
Gryf

Zamek Gryf – średniowieczne ruiny w Proszówce

Okolo 460 metrów nad poziomem morza, na bazaltowym wzgórzu w Proszówce (wieś gminy Gryfów Śląski), znajdują się tajemnicze Ruiny Zamku Gryf, który w 1687 r. odwiedziła Królowa Polski, żona króla Jana III Sobieskiego – Marysieńka wraz z matką monarchy. Zamek, mający chronić miasto przed najazdami Czechów, pochodził najprawdopodobniej z XII w. Należał m.in. do rodziny Schaffgotschów. Pozostałości po nim można podziwiać z daleka, są niedostępne dla zwiedzających, stanowią własność prywatną. Według jednej z legend książę śląski Bolesław Wysocki, który rządził Dolnym Śląskiem w latach 1163-1201, spotkał w tym miejscu parę gryfów – zwierząt o ciałach lwów, a głowach i skrzydłach ptaków. Książę odciął zwierzęciu łeb, a krew utworzyła na skale kształt gniazda. Na pamiątkę tego wydarzenia książę postanowił wybudować tu zamek. Wydarzenie mogło dać początek herbowi miasta.

Ruiny
w Proszówce

Kaplica Św. Anny (Leopolda) w Proszówce

Kaplica
św. Anny

Według legendy, Agnieszka - żona Krzysztofa Leopolda von Schaffgotsch - podczas spaceru tutejszą aleją zgubiła ślubną obrączkę. W miejscu, w którym została odnaleziona postawiono kaplicę (1657 r.). Obiekt spłonął w noc świętojańską 1779 r. Ten, który możemy oglądać dzisiaj, wybudowany w stylu barokowym, powstał w 1780 r.

Z okolic
kaplicy
bliżej jest
do gwiazd

Szlaki turystyczne

Położone niedaleko miasta jezioro Złotnickie oraz jezioro Czocha powodują, że Gryfów Śląski jest doskonałą bazą wypadową do aktywnego wypoczynku, uprawiania wędkarstwa, wędrówek pieszych i rowerowych oraz uprawiania sportów wodnych. Przez teren miasta i Gminy prowadzi wiele szlaków turystycznych z licznymi zabytkami, pomnikami przyrody oraz rzadkimi okazami flory i fauny. Na terenie Gminy zidentyfikowano 140 stanowisk archeologicznych.

Po stopách princezen a horníků polsko-českým pohraničím

TURISTICKÝ PRŮVODCE OKRESU LWÓWEK ŚLĄSKI A MĚSTA ŻACLÉŘ

GRYFÓW ŚLĄSKI

Ani ti nejstarší kronikáři nejsou schopni stanovit přesné datum vzniku města Gryfów na Frýdlantské pahorkatině, v meandru Kwisy. Záznamy týkající se první dřevěné radnice uvádějí datum 1025, ale i o něm panují pochybnosti. Přejímá se, že v roce 1242 Gryfów obdržel městská práva od Boleslava Lysého. O deset let později, 14. srpna 1252, vratislavský biskup Tomáš první vysvětil zde postavený první dřevěný kostel. Jeho lokalizace není přesně známa. 23. srpna 1354 svídnicko-javorský kníže Bolek II. udělil městu celou řadu práv, které byly sestaveny na základě lwóweckého práva. Měšťané mohli např. pořádat svobodný jarmark, pouť ve svátek patronky kostela, dostali úlevy pro rozvíjející se pivovarnictví. Méně bohatí obyvatelé mohli pást svůj dobytek u Oldzy a ve středu, pátku a soboty lovit ryby v Kwise. Hrad Gryf měl město chránit před nájezdy Čechů. Pokyn k jeho výstavbě pravděpodobně vydal kníže Boleslav Vysoký, který Dolnímu Slezsku vládl mezi lety 1163 a 1201. Během kopání základů hradu údajně lidé narazili na hnízdo gryfích mláďat, což se mohlo odrazit v městském znaku. Ve 13. století, za časů Boleslava I., zvaného Surový, město obehňaly hrady. Gryfów se stal soukromým majetkem rodu Schaffgotschů, který nechal hrad zbořit. Město se rozvíjelo díky obchodním kontraktům na zde produkované lněné a soukenické výrobky, ceněné bylo i gryfowské pivo. V roce 1524 měšťané vystavěli okázalou radnici – symbol bohatství města, a v jejím sousedství dva krámy: solný a masný. Konec zdejší slávy přinesla třicetiletá válka, slezské války a s nimi spojené katastrofy – především požáry. V roce 1872 město shořelo prakticky celé – oheň strávil pivovar, sladovnu, farní budovy a více než 120 městských domů. Město se znovu začalo rozvíjet díky v roce 1865 získanému železničnímu spojení s Jelení Horou a Zhořelcem, a o dvě desetiletí později – s Lwówkem Śląským a Mirskem. Z města se stalo významné průmyslové centrum. Kromě tradiční textilní výroby se zde rozvinul chemický a dřevozpracující průmysl.

LUBOMIERZ

Najmniejsze w województwie, ale znane w całej Polsce i poza jej granicami, miasteczko leżące na Pogórzu Izerskim, w dolinie Oldzy ma zaledwie 8 km² powierzchni i dwa tysiące mieszkańców. Za sprawą wyjątkowo malowniczego położenia odbywały się tu zdjęcia do wielu polskich filmów. Pochodzenie Lubomierza nie jest do końca jasne. Prawdopodobnie powstał i rozwijał się jako osada targowa na trakcie prowadzącym z południowego-wschodu na północny-zachód. W XIII wieku okoliczne tereny stały się własnością von Liebenthalów, a w 1278 r. Jutta von Liebenthal założyła tu klasztor benedyktynek, który stał się właścicielem tych ziem. Zakonnice powiększały swoje posiadłości. Ich własnością było prawie 20 wsi pomiędzy Bobrem a Kwisą. Klasztor posiadał prawa sędownicze w stosunku do mieszczan i miał wpływ na obsadę władz miejskich. Około 1291 r. książę świdnicko-jaworski Bolko I Surowy nadał Lubomierzowi prawa miejskie. Miasto otrzymało prawo warzenia piwa, handlu solą i organizacji jarmarku. Książę zasugerował też miastu budowę murów obronnych. Rozwój Lubomierza przerywały liczne pożary, zarazy i wojny. Konflikty wybuchały też między mieszczanami a zakonnikami. Wyjątkowo trudne były dla miasta lata 20. XV wieku. W 1421 roku miejscowy klasztor obrabowali rycerze-rabusie, stacjonujący w pobliskim Wleniu, a pięć lat później do Lubomierza dotarła wyprawa husycka, plądrując i niszcząc miasto oraz klasztor. Szkody te szybko naprawiono dzięki pomocy okolicznych właścicieli ziemskich. W roku 1449 powstał nowy ratusz, tym razem trwalszy - murowany. Był to pierwszy murowa-

Lubomierz z lotu ptaka. Na pierwszym planie zespół klasztorny.

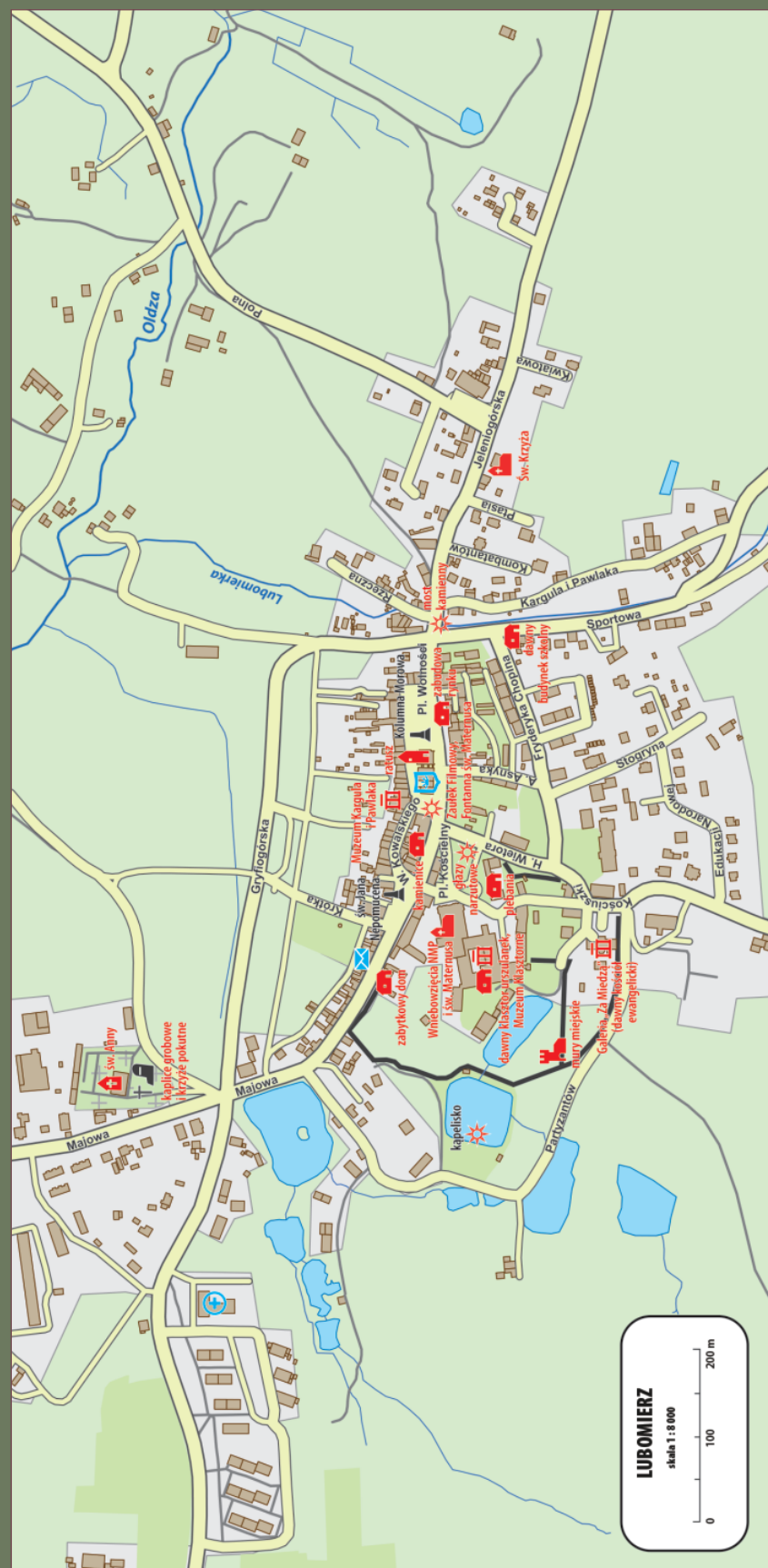
ny budynek, który w dużej części zachował się do dziś. W 1481 r. w Lubomierzu powstało bractwo kurkowe. Okres rozkwitu miasta przypada na XVI i początek XVII w. Sławę i zyski przyniosła mieszczanom produkcja i handel przędzą lnianą. Odbływały się targi gołębi. W 1810 r. Lubomierz przestał być zależny od benedyktynek, a posiadłości klasztorne przejęło państwo. W 1885 r. uruchomiono linię kolejową, łączącą Lubomierz z Lwówkiem Śląskim i Gryfowem Śląskim.

WAŻNIEJSZE ZABYTKI I ATRAKCJE MIASTA I REGIONU

Rynek i Ratusz

Jednym z miejsc wartych uwagi jest Rynek. Pierwotnie otaczały go budynki drewniane, jednak po pożarach, wymieniono je na murowane. Wyróżniają się wśród nich Dom Płócienników i Dom Piekarza, nad którego wejściem widnieje charakterystyczne gołdo zawodu – precel. Dom Płócienników ma renesansowy układ przestrzenny z sienią przelotową pośrodku i wewnętrzną wiatą, doświetlającą klatkę schodową. Renowacja budynku odsłoniła elewację sgraffitową z boniowaniem. Bryła znajdującego się na Rynku Ratusza pochodzi z czasów jego ostatniej przebudowy w latach 1837-1839 (najstarsze informacje o ratuszu pochodzą z 1349 r.). Budynek nakryty dachem z naczółkami, zwieńczony wieżą z miedzianym hełmem. W północną ścianę wmurowany jest piaskowcowy pręgierz z 1530 r. Przed budynkiem stoją rzeźby upamiętniające epidemię, jaka miała miejsce w XVIII w., a po drugiej stronie barokowa fontanna z 1717 r. z figurą św. Maternusa - patrona miasta.

Rynek
w Lubomierzu

ŚLADAMI KSIĘŻNICZEK I GÓRNIKÓW PO POLSKO-CZESKIM POGRANICZU

Zespół
klasztorny
w Lubomierzu

Zespół klasztorny z Kościołem Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Maternusa

Barokowy Zespół budynków klasztornych sióstr Benedyktynek składa się z zabudowań klasztornych, kościoła Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Maternusa oraz budynków służebnych. W kościele na uwagę zasługuje przepiękny ołtarz i sklepienie pokryte freskami wykonane przez jednego z najwybitniejszych malarzy śląskiego baroku Georga Wilhelma Neunhertza. Ołtarz główny jest dziełem nieznanego autora. Część centralną zajmuje płaskorzeźbiona grupa Wniebowzięcia NMP, a wieńczy go gloria z Trójcą Św. Ponadto ołtarz zdobią rzeźby, a nad drzwiczkami obejścia zostały umieszczone relikwiarze z relikwiami świętych Benigmusa i Wiktora. Ołtarz powstał w 1775 r. Za ołtarzem głównym znajduje się kaplica klauzurowa z ołtarzem i rokokowym wystrojem. W południowo-zachodniej części kościoła mieści się kaplica gotycka nakryta żebrowym sklepieniem, z niej dochodzi się do kwadratowego wirydarza, otoczonego malowniczymi krużgankami. Kościół kryje bogaty zbiór dzieł sztuki. Są to m.in. krzyżki, relikwiarze, agnuszki czy wyjątkowo bogaty zbiór szat i tkanin liturgicznych z najstarszym ornatem z 1668 r. Jest to druga po Krzeszowie, najbogatsza grupa dzieł na tym terenie. Nad wejściem do kościoła na emporze zawieszono są późnobarokowe organy.

Kościół Wniebowzięcia
Najświętszej
Marii Panny
i św. Maternusa

WARTO WZIĄĆ UDZIAŁ/ WAŻNIEJSZE IMPREZY

Lubomierz zaprasza

Dni św. Maternusa – patrona miasta

Od 2014 r., we wrześniu, organizowane są obchody Dnia św. Maternusa, biskupa Kolonii, uważanego za orędownika w gorączce, chorobach zakaźnych, wpływającego na bujny wzrost winorośli, pomocnika w braku wody. Istnieją legendy o Maternusie. Jedną z nich mówi, że był młodzieńcem z Naim, którego trzykrotnie wskrzesił Jezus. Podczas obchodów odbywają się m.in. barwne średniowieczne korowody, uroczyste msze. To też okazja do posadzenia kolejnego krzewu winnej latorośli.

Ogólnopolski Festiwal Filmów Komedyjnych

Odbywa się od 1997 r. w sierpniu. Wieczne seanse na świeżym powietrzu i możliwość spotkania znanych aktorów i reżyserów przyciągają do miasta tysiące turystów.

Plac Wolności

Obowiązkowy jest spacer po placu Wolności wśród zabytkowych kamieniczek. Większość z nich pochodzi z XIX wieku.

Kościół św. Anny

Pełni dziś rolę kaplicy cmentarnej. Jest to budynek trzynawowy, przesklepiony kolebką z lunetami, przebudowany w 1833 r. Na terenie cmentarza znajduje się kaplica grobowa, w której spoczywa Christian Jakub Salice Contessa (1767-1825), poeta, propagator idei wolnościowych.

Kościół
św. Anny

Kościół św. Krzyża

Według legendy kościół wybudowano w 1521 r., w miejscu odnalezienia złotego krzyża przez córkę burmistrza. W źródłach pisanych wzmiankowany jest po raz pierwszy w 1666 r. Świątynię przebudowano w XVIII w. i 1805 r.

Kościół
św. Krzyża

Szlaki turystyczne

Przez Lubomierz biegną szlaki turystyczne: żółty (w stronę Gryfowa Śląskiego i Maciejowca) i niebieski (do Lwówka Śląskiego i Rębiszowa) oraz szlak rowerowy ER-10 „Smędá – Kwisa – Bóbr” (Lwówek Śląski – Frydlant).

Okolice Lubomierza

Kaplica Wniebowzięcia NMP
w Maciejowcu

Zamek Śląskich Legend
w Pławnej Dolnej

Pałac
w Maciejowcu

Po stopách princezen a horníků polsko-českým pohraničím

TURISTICKÝ PRŮVODCE OKRESU LWÓWEK ŚLĄSKI A MĚSTA ŽACLĚŘ

LUBOMIERZ

Nejmenší ve vojvodství, ale po celém Polsku i za jeho hranicemi známé městečko ležící na Frýdlantské pahorkatině, v údolí Oldzy má rozlohu pouhých 8 km² a dva tisíce obyvatel. Díky mimořádně malebné poloze se zde natáčelo mnoho polských filmů. Původ Lubomierze není zcela známý. Pravděpodobně vznikla a rozvíjela se jako tržní ves na stezce vedoucí z jihovýchodu na severozápad. Ve 13. století se okolní pozemky staly majetkem von Liebenhalů, a v roce 1278 zde Jutta von Liebenhal založila klášter benediktinek, který získal tuto půdu. Řeholnice rozšiřovaly své statky. Jejich majetek tvořilo bezmála 20 vesnic mezi Bobrem a Kwisou. Klášter také disponoval soudními pravomocemi nad měšťany a ovlivňoval obsazování městských úřadů. Kolem roku 1291 svídnicko-javorský kníže Boleslav I. Surový udělil Lubomierzi městská práva. Město získalo právo vařit pivo, obchodovat se solí a pořádat trh. Kníže městu navrhl i výstavbu hradeb. Rozvoj Lubomierzi přerušily četné požáry, epidemie a války. Propukaly také konflikty mezi měšťany a řádovými sestrami. Výjimečně náročná byla pro město 20. léta 15. století. V roce 1421 zdejší klášter vyrabovali loupeživí rytíři ležící na nedalekém Wleniu, a o pět let později do Lubomierzi vtrhla husitská výprava, když vyplundrovala a zničila město i klášter. Tyto škody se rychle podařilo opravit díky pomoci majitelů okolních panství. V roce 1449 vznikla nová radnice, tentokrát trvalejší – zděná. Šlo o první zděnou budovu, která se ze značné části zachovala dodnes. V roce 1481 v Lubomierzi vzniklo kohoutí bratrstvo. Období rozkvětu města připadá na 16. a začátek 17. stol. Slávu a zisky přinesla měšťanům výroba lněné příze a obchodování s ní. Konaly se zde holubí trhy. V roce 1810 přestala být Lubomierz závislá na benediktinkách a klášterní majetky převzal stát. V roce 1885 se zprovoznění dočkala železnice spojující Lubomierz s Lwówkem Śląským a Gryfowem Śląským.

MIRSK

Sowia Wieś – tak brzmi pierwotna nazwa miasta Mirsk. Miejscowość leży w Kotlinie Mirskiej nad Kwisą. Od północy graniczy z Wzniesieniami Radoniowskimi, a od południa z Górami Izerskimi. Na wschód od miasta znajduje się Przedgórze Rębiszowskie, a na zachód Przedgórze Izerskie i Czechy. Początek miastu dał prawdopodobnie folwark, założony nad Kwisą przez właścicieli zamku Czocho. Pierwszym wójtem znanym z nazwiska w 1201 r. był Bernard Rym pieczętujący się wizerunkiem sowy w herbie – to od niego pochodziła pierwsza nazwa miejscowości – Eulendorf (Sowia Wieś). Ze względu na strategiczne położenie w miejscu, gdzie trakt handlowy z Jeleniej Góry do Żytawy przekraczał rzekę, szybko rozwinęła się tu osada handlowa, którą przyłączono do księstwa jaworskiego. Książę Henryk Jaworski podniósł Mirsk do rangi miasta na prawie lwóweckim. Nadał prawo mili na wyszynk piwa oraz nowy herb przedstawiający sokoła z upolowanym ptakiem w dziobie. Pomimo że po śmierci księcia Henryka część terytorium przeszła pod panowanie Czech i Jana Luksemburskiego, Mirsk (wraz z Łęczyną i Mroczkowicami) pozostał przy Śląsku. Od tego czasu miasto związane było z zamkiem Gryf i stanowiło prywatną posiadłość śląskiego rodu arystokratycznego – Schaffgotschów. Mirsk nie miał umocnień, jedynie przy mostach ustawiono bramy. Mimo to w 1431 r. odparł najazd husytów. Później jednak miasto było wielokrotnie palone, płacone przez rabusiów i strony toczące wojny, mieszkańców dziesiątkowały zarazy. Mirsk w swojej historii poddawany był 21 pożarom, 31 powodziom i 7 zarazom. Pod koniec XVI wieku należał do najpoważniejszych producentów płótna lnianego na Śląsku. Wytwarzane tu w XVIII pończochy wysyłane były aż do Ameryki. Rozwinęło się też szlifierstwo drogich kamieni i szkła. W 1767 r. niemal całe miasto spłonęło w wielkim pożarze, szybka odbudowa była możliwa dzięki pomocy okolicznych grodów – Lwówka Śląskiego, Wlenia, Lubomierza, Kowar i Jeleniej Góry. Od kiedy w 1865 r. uruchomiono linię kolejową Jelenia Góra-Lubań,

powstały konne połączenia Mirska z najbliższymi stacjami w Rębiszowie i Gryfowie Śląskim. Od 1884 r. istniało połączenie kolejowe z Gryfowem Śląskim, od 1904 r. z Jindřichovicami pod Smrkem, a pięć lat później ze Świeradowem. Dziś, ze względu na dogodne położenie, malownicze krajobrazy Gór Izerskich, Jeziora Żłotnickiego i granicę z Czechami, rozwój regionu związany jest m.in. z turystyką i rekreacją.

WAŻNIEJSZE ZABYTKI I ATRAKCJE MIASTA I REGIONU

Rynek (plac Wolności) i zabytkowe kamieniczki

Mirsk, podobnie jak inne miasta Powiatu Lwóweckiego, zachował średniowieczny układ urbanistyczny z prostokątnym rynkiem pośrodku, otoczonym przez barokowe kamienice z XVIII wieku. W elewacjach kamienic można dostrzec charakterystyczny element – kamienne portale z wyrytą datą odbudowy miasta po pożarze. Zabytkowe domy mieszkalne z XVIII i XIX wieku stoją przy ulicach Betleja, Kościelnej, Mickiewicza, Zdrojowej, Prostej, Głowackiego i na placu Targowym. Choć w większości przebudowane, zachowały barokowy charakter. W narożnikach Rynku stoją fontanny. Jedną zdobi podobizna lwa z tarczą herbową, drugą figura niedźwiadka.

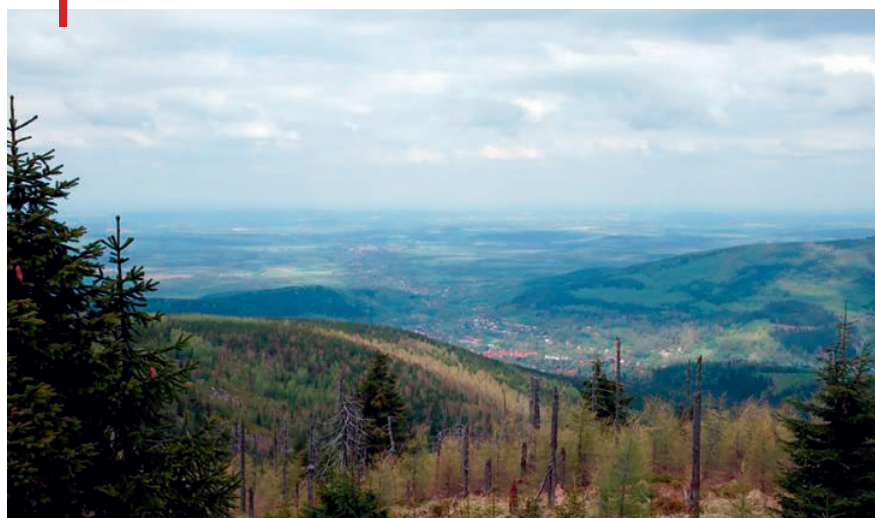
Kamieniczki
w Rynku

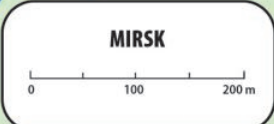

Renesansowy Ratusz z Wieżą

Centralne miejsce rynku zajmuje renesansowy ratusz z czworoboczną wieżą, pochodzący z ok. 1559 r. Po kolejnych pożarach był przebudowywany zmieniając nieco styl. Remont w latach 1794-1796 zaowocował barokowym wystrojem. Budynek posiada dwie kondygnacje, został wzniesiony na planie czworokąta.

Widok
z Gór
Izerskich

Mirsk zaprasza

Izerska Gala i „Rock nad Kwisą”

Od 1996 roku, w każdy trzeci weekend lipca odbywa się tu Izerska Gala. To sztan-darowa impreza plenerowa, podczas której podziwiać można występy polskich i zagranicznych zespołów folklorystycznych, zapoznać się z kulturą, obyczajami, ręko-dziełem, muzyką, tańcem, a przede wszystkim - tradycyjną kuchnią m.in. z terenów Pogórza, Gór Izerskich. Gali towarzyszy Izerski Jarmark Folkloru, oferujący rękodzieło artystyczne i tradycyjne potrawy. Najbardziej zasłużonym dla regionu wręczane są „Izerskie Kryształ”. Dla młodszej publiczności organizowany jest festyn rekreacyjny (zabawy sportowe, m.in. rajd rowerowy i konkursy). W ramach Gali odbywa się też Ogólnopolski Przegląd Zespołów Rockowych „Rock nad Kwisą” i koncerty gwiazd pol-skiej muzyki rozrywkowej.

Ratusz
z wieżą
ratuszową

W murach wieży widać późnogotyckie herby wielkich śląskich rodów. Na ścianach ratusza i drewnianych drzwiach można za-baczyć kilka wersji herbu Mirska. Północna część budynku jest znacznie młodsza, z 1867 r. i była siedzibą sądu grodzkiego. Po-tem obydwie części połączono nowszym skrzydłem i w ten spo-sób powstał wewnętrzny dziedziniec.

Kościół Zwiastowania Najświętszej Marii Panny

Na terenie Mirska zachowało się kilka zabytkowych obiektów sakralnych. W pobliżu rynku, przy ulicy Kościelnej można zoba-czyć wczesnorennesansowy kościół Zwiastowania Najświętszej

Marii Panny. Wybudowany w latach 1562-1567, powiększony w 1769 r. o wieżę. Świątynia jest budowlą trójna-wową, wzniesioną z kamienia o krzy-żowo-żebrowych sklepieniach. Wypo-sażenie kościoła pochodzi z XVIII w., a epitafia z XVI-XIX w. Warto zobaczyć klasycystyczną chrzcielnicę, polichro-mowane drewniane ołtarze i ambonę. Przed kościołem znajdują się barokowe rzeźby ufundowane przez Johanna Anto-na Schaffgotscha – św. Floriana i św. Jana Nepomucena.

Kościół
Zwiastowania
Najświętszej
Marii Panny

Kościół (Kaplica) cmentarny św. Barbary

W Mirsku warto zobaczyć barokowy Kościół (kaplicę) cmentarny św. Bar-bary, który stoi na cmentarzu para-fialnym, w miejscu zniszczonej w po-żarze, drewnianej kapliczki. Odbudo-wano go po wielokrotnych pożarach. Jego wyposażenie pochodzi z końca XVIII i początku XIX wieku.

Kaplica
św. Barbary

Ruiny kościoła ewangelickiego

Ruiny są pozostałością protestanckiej świątyni z 1757 r. Kościół przebudowano w XIX wieku. W 1880 roku dobudowano do nie-go wieżę. Podczas pożaru spowodowanego uderzeniem pioruna budynek stracił dach, zachowały się jedynie jego ściany szczyto-we. Nie został odbudowany i dziś podziwiać można jedynie jego mury zewnętrzne.

Ruiny
kościół
ewangelic-
kiego

Zabytkowy
dworzec
w Mirsku

Na liście zabytków miasta Mirsk są też: odre-staurowany młyn gospodarczy (obecnie znajduje się w nim sklep), stary dworzec kolejowy, brama kościelna, cmentarz parafialny, Dom Pomocy Społecznej pochodzący z 1911 roku, w którym niegdyś mieścił się dom św. Karola Borome-

usza. Pod ochroną konserwatora zabytków są: ok. 250 kamienic i domów mieszkalnych, plebania, trzy budynki szkolne – przy ul. Betleja, Sikorskiego i Spacerowej oraz budynek poczty. Atutem miasta jest piękny drzewostan.

Geopark - Kopalnia św. Jana w Krobicy

Chcecie - dostownie - dotknąć wnętrza dolnośląskiej ziemi? Zobaczyć wciąż widoczne ślady ręcznego wydobywania rud cyny czy kobaltu przez górników? Taką możliwość daje Geopark w Krobicy – ścieżka turystyczno-dydaktyczna „Geopark – Śladami dawnego górnictwa kruszców”, znajdujący się z miejsca nieczynnej już kopalni św. Jana (jednej z najstarszych udostępnionych do zwiedzania kopalni w Polsce). To 13 stanowisk wzdłuż 8-kilometrowej trasy naziemnej i 350-metrowe podziemne przejście przez

2 sztolnie: XVIII-wieczną sztolnię św. Leopolda, z której docieramy do położonej ok. 11. metrów wyżej XVI-wiecznej sztolni św. Jana, w której można zobaczyć dobrze zachowane pozostałości wyrobisk eksploatacyjnych rudy cyny. Sztolnia św. Jana wyprowadza zwiedzających na powierzchnię u podnóża malowniczego odsłonięcia skalnego nad Krobickim Potokiem. Tu zaczyna się naziemna górnicza ścieżka turystyczna z punktami widokowymi, oznaczona białymi znakami z odwróconym pyrlikiem i żelazkiem górniczym, prowadząca wzdłuż pozostałości nieczynnych obiektów górniczych. Spacer po Geoparku pozwala poznać tradycję górniczą, historię, kulturę regionu i zobaczyć w jak ciężkich warunkach pracowali górnicy w XVII w.

Kopalnia
św. Jana

Na górskich
szlakach

Szlaki turystyczne

Z Mirska prowadzi żółty szlak turystyczny na Sępia Górę. Z mireckiego rynku należy skierować się na ul. Nadbrzeżną i dalej ul. Polną do Kamienia. Trasa wiedzie prawym brzegiem Kwisy do Krobicy i tu skręca w lewo ścieżkami polnymi i leśnymi, wyprowadzając na wschód, na szczyt Sępiej Góry z przepięknym punktem widokowym Biały Kamień. Miasto leży na szlaku kajakowym Kwisy.

MIRSK

„Soví Ves“ – tak zní původní název města Mirsk. Obec leží v Mirském údolí nad Kwisou. Ze severu hraničí s pohořím Wzniesienia Radoniowskie a na jihu s Jizerskými horami. Východně od města se táhne Rębiszowské podhůří a západně Frýdlantská pahorkatina a Česká republika. Počátky města pravděpodobně souvisí s hospodářským dvorem založeným u Kwisy majiteli hradu Czocha. Prvním rychtářem, kterého známe jménem, byl v roce 1201 Bernard Rym používající jako pečeť vyobrazení sovy ve znaku – právě od něj se vzal původní název obce – Eulendorf (Soví Ves). S ohledem na strategickou polohu na místě, kde kupecká stezka z Jelení Hory do Žitavy překračovala řeku, se zde rychle rozvinula tržní osada, která byla připojena k javorskému knížectví. Kníže Jindřich Javorský povýšil Mirsk na město s lwóweckým právem. Udělil mu mílové právo na šenkování piva a nový znak představující sokola s uloveným ptákem v zobáku. Přestože po smrti knížete Jindřicha přešla část Lužice pod vládu Čech a Jana Lucemburského, Mirsk (společně s Łęczynou a Mroczkowicemi) zůstal u Slezska. Od té doby bylo město spojeno s hradem Gryf a představovalo soukromou državu slezského šlechtického rodu – Schaffgotschů. Mirsk neměl hradby, jen u mostů byly postaveny brány. Přesto v roce 1431 odrazil husitský nájezd. Později však bylo město mnohokrát vypáleno, vyplundrováno lupiči a válečnickými stranami, místní obyvatelé kosily epidemie. Mirsk ve své historii prošel 21 požáry, 31 povodněmi a 7 epidemiemi. Na konci 16. století patřil k nejvýznamnějším producentům lněného plátna ve Slezsku. V 18. století se zde vyráběné punčochy posílaly až do Ameriky. Rozvíjelo se i brusičství drahých kamenů a skla. V roce 1767 téměř celé město shořelo během velkého požáru, rychlá obnova byla možná díky pomoci okolních sídel – Lwówka Śląského, Wlenia, Lubomierze, Kowar a Jelení Hory. Od té doby, co se v roce 1865 otevřela železnice Jelení Hora-Lubaň, vzniklo koňskou silou využívající spojení s nejbližšími stanicemi v Rębiszowě a Gryfowě Śląském. Od roku 1884 existovalo železniční spojení s Gryfowem Śląským, od roku 1904 s Jindřichovicemi pod Smrkem a o pět let později se Świeradowem. Dnes s ohledem na výhodnou polohu, malebnou krajinu Jizerský hor, Žlotnickou přehradu a hranici s Českou republikou souvisí rozvoje regionu především s turistikou a rekreací.

WLEŃ

To jedno z najpiękniej położonych miasteczek na Dolnym Śląsku, w centralnej części Parku Krajobrazowego Doliny Bobru, na pograniczu Pogórza Izerskiego i Kaczawskiego. Od wschodu i północnego zachodu opasany jest rzeką, a od zachodu - zamknięty potężną górą bazaltową, zwieńczoną ruinami piastowskiego zamku z dobrze zachowaną basztą. Stąd roztacza się widok na Sudety Zachodnie. To właśnie z tym zamkiem przez kilkaset lat nierozdzielnie związane były dzieje miasta. Lubiła tu spędzać czas Jadwiga, żona Henryka I Brodatego, delektując się widokami, które przypominały jej rodzinną Bawarię. Podobno na jednym z bazaltowych kamieni odcisnął się nawet ślad jej ręki. Na przełomie 1427 i 1428 roku, zamek stał się azylem dla mieszkańców Wlenia, którzy schronili się tu przed nacierającymi husytami. Wlenianie uczestniczyli w obronie warowni, dzięki czemu zamek był jednym z nielicznych, które oparły się husyckiej inwazji. Czesi odstąpili, ale w odwecie splądrowali i spalili opuszczone miasto. Kres warowni przyniosła wojna trzydziestoletnia – w 1646 r. wojska cesarskie wysadziły ją w powietrze, do dziś pozostała wieża, z której rozpościera się jeden z najpiękniejszych widoków w Polsce. Wówczas jednak u stóp zamku znajdował się już Pałac Lenno wybudowany przez Adama Koulhasa w latach 1653-1662, przebudowany w XVIII w. w stylu barokowym przez kolejnego właściciela – Grunfelda. Pierwsze wzmianki na temat Zamku Lenno, położonego na zielonym Szlaku Zamków Piastow-

Uliczka
w centrum
Wlenia

skich pochodzą z 1155 r. Była to najstarsza kamienna warownia w Polsce. Natomiast pierwsze informacje źródłowe, potwierdzające istnienie miasta Wleń, pochodzą z 1261 r. Kilka lat później książę legnicki Bolesław II Rogatka utworzył tu okręg sądowy, skupiający okoliczne wsie. Przez kolejne lata Wleniowi przybywało kolejnych przywilejów (m.in. przywilej mili piwnej, prawo mili i niższego sądownictwa). Powstawały nowe budynki użyteczności publicznej, np. ratusz, łaźnia miejska, domy bogatych patrycjuszy miejskich. W 1372 r. stał się miastem prywatnym, bowiem księżna Agnieszka Habsburska, wdowa po Bolku II Małym, księciu świdnicko-jaworskim, odsprzedała miasto razem z zamkiem rodowi von Zeidlitz. Taka sytuacja trwała przez ponad 300 lat. Dopiero w 1690 r. miasto stało się samodzielnym ośrodkiem. Brak umocnień sprawił, że Wleń bywał miejscem zmagani wojennych, często plądrowały go i podpalały walczące strony. Miasto nękały zarazy i klęski żywiołowe, m.in. liczne powodzie. Bardzo ważna dla miasta była budowa linii kolejowej, dzięki której w mieście i okolicy zaczęła rozwijać się turystyka. Powstały gospodarstwa agroturystyczne, pensjonaty i schronisko młodzieżowe.

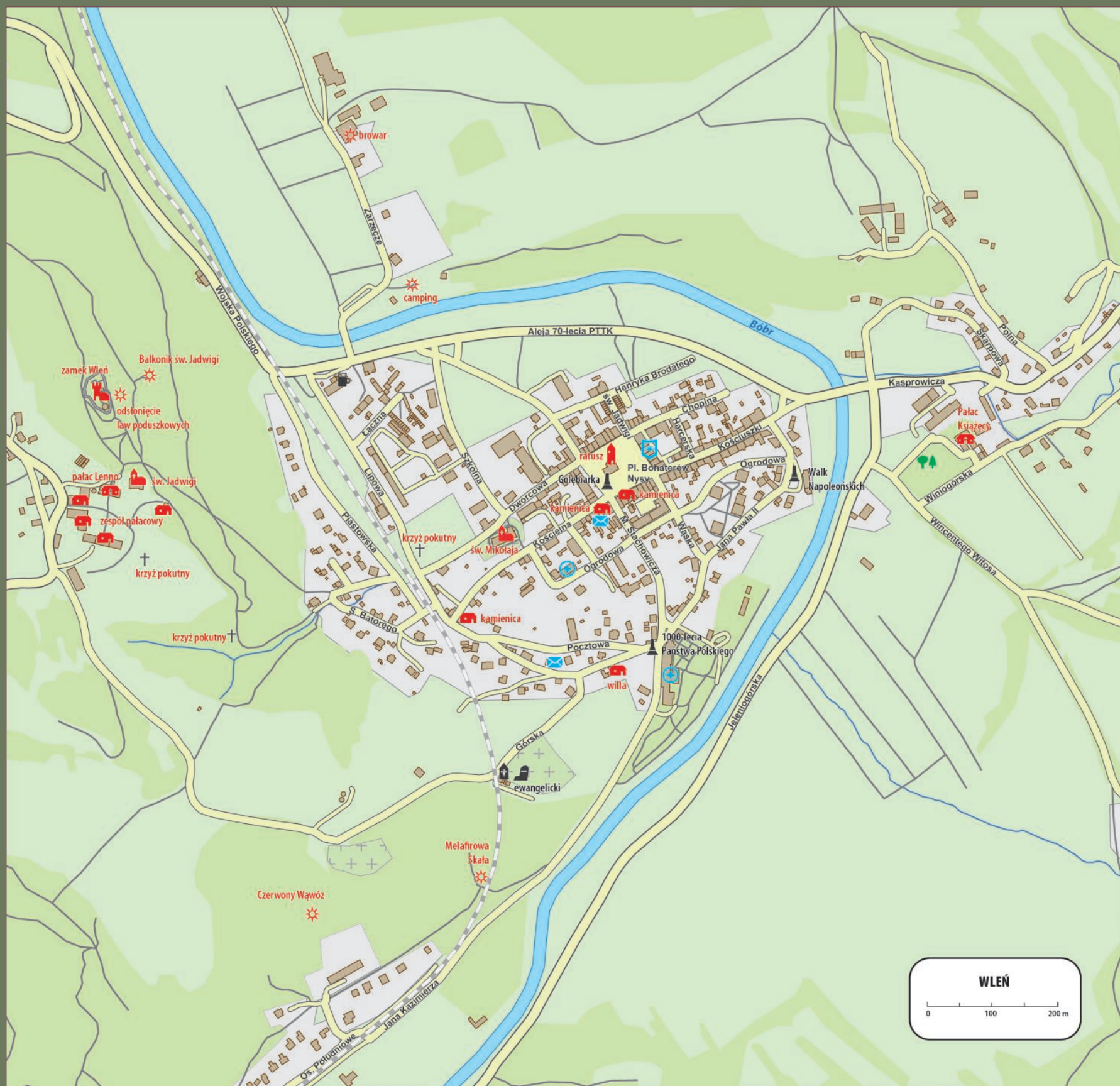
WAŻNIEJSZE ZABYTKI I ATRAKCJE MIASTA I REGIONU

Rynek i Ratusz

Jednymi z najważniejszych miejsc Wlenia są Rynek otoczony XIX wiecznymi i starszymi kamienicami (u zbiegu ulic Kościelnej i Pocztowej zachował się stary budynek sprzed 1813 r.) oraz Ratusz, który jest najmłodszą siedzibą władzy miejskich w powiecie lwóweckim. Wzniesiony w latach 1823-1824, w miejscu drewnianego ratusza spalonego w 1813 r. Nad wejściem do budynku umieszczono łacińską sentencję, jakże adekwatną do

Rynek
i ratusz
we Wleniu

Pomnik
Gołębiarki

dziejów miasteczka: *Post nubila
Phocbus – Excinere Phoenix 1813-
1824* – Po deszczu słońce, z popio-
tów odradza się Feniks.

Pomnik Gołębiarki

Najbardziej znanym pomnikiem-
fontanną w mieście jest stojący tuż
obok Ratusza Pomnik Gołębiarki.
Monument przedstawiający dzie-
wczynę karmiącą gołębie powstał
w 1914 r. z okazji 700-lecia zało-
żenia miasta. Pomnik upamiętnił
tradycję, odbywających się tu od
średniowiecza, jarmarków gołę-
bich. Obecnie, co roku w ostatni
weekend lipca organizowane są Dni
Wlenia pod hasłem „Urodziny Gołę-
biarki” z m.in. wystawami i targami
gołębi, wyborami Miss Gołębiarki.

Kościół pw. św. Mikołaja

Wybudowano go prawdopodobnie w latach 1215-1217, jako
fundację księcia Henryka Brodatego i jego żony księżnej Jadwigi,
ogłoszonej później świętą. W 1240 r. do kościoła dobudowano
wieżę. Na przełomie wieków świątynia była wielokrotnie niszczone
i przebudowywana. W obecnym kształcie pochodzi z II poł. XIX w.,
wieża ma rodowód XV-wieczny. W tej najstarszej części kościoła
i na strychu zamieszku-
je jedna z największych
w Polsce kolonii nocka
dużego, nietoperza
objętego w naszym
kraju ścisłą ochroną
gatunkową. We wnę-
trzu świątyni na uwagę
zasługuje renesansowa
chrzcielnica z XVI w.,
a w murze cmentarnym
płyty nagrobne z XVII
stulecia. Kościół znajdu-
je się przy ul. Dworco-
wej 14 we Wleniu.

Kościół pw.
św. Mikołaja

Pałac
Książęcy

Pałac Książęcy przy ulicy Winiogórskiej

Historia tego barokowego pałacu sięga XVI wieku, kiedy został
wybudowany przez rodzinę Czedliczów. Pałac często zmieniał
właścicieli, po rodzinie Czedliczów byli to Wawrzyniec Jakub
Held D'Arle, który założył tu park i Wilhelm Rohrberck. Za cza-
sów rodziny Rohrberck pałac przeszedł gruntowny remont, m.in.
uproszczono elewację, dach pokryto miejscowym łupkiem, część
frontową otoczono pięknym kutym ogrodzeniem. Zaintereso-
wania pana domu, który należał do Towarzystwa Dendrologicz-
nego z Berlina, sprawiły, że w parku posadzono wiele rzadkich
krzewów i drzew. Do dzisiaj zachowały się m.in.: wiśnia japoń-
ska, tulipanowce, wierzba argentyńska, kielichowiec wonny, kie-
lichowiec chiński, wierzby japońskie. Wilhelm Rohrberck zmarł
w 1914 r., jedyną dziedziczką jego wielomilionowej fortuny zo-
stała jego córka Dorothea Rohrbeck. Niestety 14 lutego 1921 r.
została zamordowana, prawdopodobnie przez jednego z zazdro-
snych o majątek członków rodziny. Po II wojnie światowej pałac
wielokrotnie okradano, a następnie podzielono na mieszkania
dla polskich osadników. Od 1953
r. znajdowały się tam biura PGR-u,
a potem ośrodek kolonijno-wypo-
czynkowy. Od 2004 r. jest pod opieką
prywatnego właściciela i funkcyj-
nuje jako pensjonat.

Kościół pw.
św. Jadwigi

Kościół pw. św. Jadwigi Śląskiej w Łupkach

Łupki to wieś należąca do gminy
Wleń. Kościół pw. św. Jadwigi Śląskiej
znajduje się nieco powyżej Pałacu
Lenno. Po raz pierwszy w dokumen-
tach wymieniony jest już w 1346 r.
Pierwotna budowla, w której modli-
ła się księżna Jadwiga, żona Henry-

ŚLADAMI KSIĘŻNICZEK I GÓRNIKÓW PO POLSKO-CZESKIM POGRANICZU

WLEŃ

ka Brodatego, nie przetrwała jednak do naszych czasów, została zniszczona podczas wojny trzydziestoletniej. Na jej fundamentach w 1622 r. wzniesiono nowy obiekt, poddany renowacji w XVIII stuleciu. Po II wojnie światowej świątynia popadła w ruinę, na szczęście ją wyremontowano. Dzisiaj jest to skromny kościół jednonawowy, z zakrystią i prezbiterium, nakryty spadzistym dachem z niewielką wieżyczką. Do najcenniejszych pamiątek po wiekowej przeszłości zaliczyć można polichromię zakrystii, dwa sarkofagi rodziny von Grunfeld wykonane w piaskowcu, ołtarz czy kaplicę grobową rycerza Hansa Heinricha i jego żony Marty.

Ruiny
zamku
Wleń

Zamek Wleń w Łupkach

Największą atrakcją turystyczną gminy Wleń jest zamek - prawdopodobnie najstarszy murowany zamek w Polsce. Wokół niego roztacza się Rezerwat Przyrody Góra Zamkowa. Rośnie tu wiele cennych gatunków roślin, m.in. czosnek niedźwiedzi, lilia złotogłów, parzydło leśne, irga czarna, berberys zwyczajny, gnieźnik leśny czy bluszcz pospolity. Początki murowanego budynku zamkowego sięgają XII w., gdy został on wzniesiony z inicjatywy księcia Bolesława Wysokiego. Budowlę ukończył prawdopodobnie jego syn, książę Henryk Brodaty. Warownia składała się wówczas z romańskiego domu zamkowego, kaplicy oraz sześciobocznej wieży obronnej. Zamek Wleń był ulubionym miejscem pobytu Jadwigi Śląskiej, żony Henryka Brodatego. Zamek często zmieniał właścicieli, był rozbudowywany i wielokrotnie oblegany. W czasie wojny 30-letniej, w roku 1646, został wysadzony przez wojska cesarskie i przez wiele lat pozostawał w ruinie. Od 2018 r. znajduje się pod opieką Konsorcjum Warownia, tworzonego przez Stowarzyszenie Wieża Książęca w Siedlęcinie oraz Stowarzyszenie Gildia Przewodników Sudeckich. Obiekt udostępniony jest do zwiedzania codziennie. Z zamkowej wieży można podziwiać panoramę Karkonoszy, Gór Kaczawskich i Pogórza Izerskiego.

W okolicach
pałacu Lenno
można spotkać
księżniczki

Pałac Lenno w Łupkach

Wybudowany na podzamczu. Ufundowany w latach 1653-1662 przez fundację Adama von Kühlhausa pułkownika armii króla Ludwika XIII. Prezentuje styl barokowy, który zawdzięcza przebudowie dokonanej w XVIII wieku przez hrabiego Grünfeld'a. Nowy właściciel tych terenów nie chciał odbudowywać zrujnowanego średniowiecznego zamku, lecz postanowił nieco poniżej wznieść nowy pałac. Na uwagę zasługują znajdujące się wewnątrz freski z XVII w. czy kamienna klatka schodowa. Nad wejściem do obiektu znajdują się herby rodowe dawnych właścicieli. Obiekt jest częścią zespołu pałacowego, w skład którego wchodzi jeszcze park, pawilon ogrodowy z początku XVIII w. i gołębnik z końca XVIII w. W 2000 r. roku obiekt został kupiony przez Luka Vanha-uwaerta, z pochodzenia Flamanda, który odremontował zabudowania i zadbał o przyległy park i ogród. Co roku organizuje tu Europejskie Dni Dziedzictwa i Kultury. W pałacu mieści się stylowa kawiarenka, a w przyległych zabudowaniach jest możliwość wynajmu pokoi. Pałac leży na zielonym Szlaku Zamków Piastowskich.

Pałac w Nieleśnie

Na uwagę zasługuje Pałac w Nieleśnie (wsi w gminie Wleń) i otaczający go piękny park krajobrazowy z dwoma stawami. Obiekt wzniesiono w II połowie XVI w. W 1603 r. został on znacząco przebudowany przez Adama von Gersdorfa. Na neorenesansowy rozbudowano go w 1863 r. Kolejne zmiany miały miejsce w XIX w. Jest to budynek murowany, potynkowany, pierwotnie trzyskrzydłowy z niewielkim dziedzińcem (obecnie w jego miejscu znajduje się arkadowa loggia wejściowa), trzykondygnacyjny, nakryty dachami

Pałac
w Nieleśnie

dwuspadowymi. Dziś mieści się w nim Dom Pomocy Społecznej, w którym przebywają niepełnosprawni intelektualnie mężczyźni. Ze względu na pełnioną przez zabytek funkcję, budynek można zobaczyć tylko z zewnątrz.

Wieś Pilchowice

Koniecznien trzeba odwiedzić Pilchowice – starą, piastowską wieś, wzmiankowaną już w 1217 r. Jej największą turystyczną atrakcją jest blisko 70-metrowa, druga co do wielkości (po Solinie) w Polsce kamienna zapor wodna. Budowano ją by ochronić pobliskich mieszkańców przed powodzią. Prace trwały do 1912 r. Wśród wielu podjętych zadań, trzeba było m.in. zmienić bieg rzeki i przygotować zaplecze logistyczne. Oprócz tego wybudowano szereg innych zapór wodnych na Bobrze i Kwisie. Nie uchroniło to jednak Wlenia przed falami powodziowymi i miasto jeszcze kilka razy znalazło się pod wodą (lipiec 1958 r., sierpień 1977 r., lipiec 1981 r., lipiec 1997 r.). Latem 2007 r. zakończono budowę wałów przeciwpowodziowych okalających miasteczko. Z historią zapory Pilchowickiej związana jest malownicza turystyczna trasa kolejowa Doliny Bobru – na odcinku Jelenia Góra – Lwówek Śląski. Powstała w latach 1902-1909 głównie do zaopatrywania powstającej tamy. Swój początek rozpoczyna w największym mieście Sudetów Zachodnich – Jeleniej Górze. Biegnie przez teren Parku Krajobrazowego Doliny Bobru, przez most kolejowy zawieszony nad jedną z odnóg jeziora Pilchowickiego, z którego rozpościera się widok na Góry Kaczawskie i Karkonosze. Linie kolejową przecinają trzy tunele, o łącznej długości 661 m.

Zapora
w Pilchowicach

Szlaki turystyczne

Przez miasteczko przebiegają szlaki turystyczne: zielony – Szlak Zamków Piastowskich, żółty – Szlak Wygasłych Wulkanów. Bogata przeszłość historyczna oraz walory przyrodnicze sprawiły, że obszar gminy jest doskonałym miejscem do uprawiania turystyki zmotoryzowanej, rowerowej, pieszej oraz sportów wodnych.

Po stopách princezen a horníků polsko-českým pohraničím

TURISTICKÝ PRŮVODCE OKRESU LWÓWEK ŚLĄSKI A MĚSTA ŽACLÉŘ

WLEŃ

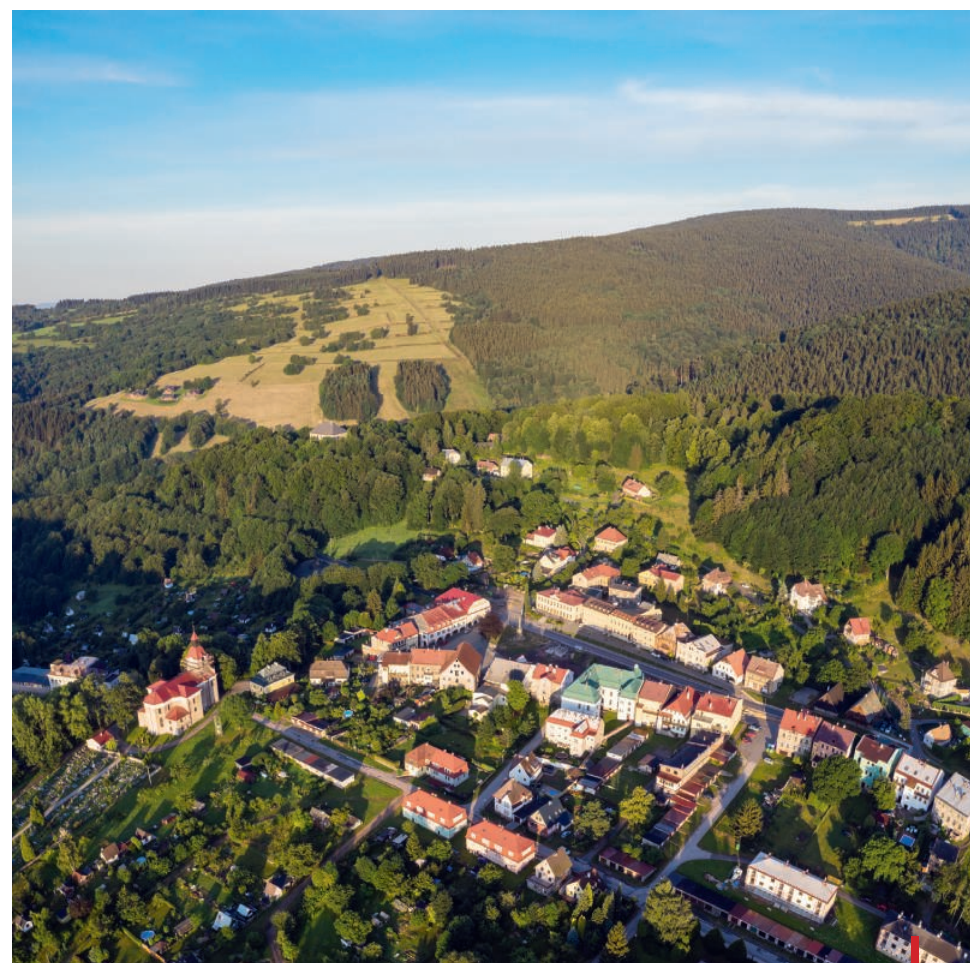
Je to jedno z nejkrásněji situovaných městeček v Dolním Slezsku, v centrální části Chráněné krajinné oblasti Údolí Bobru, na pomezí Frýdlantské pahorkatiny a Kačavského podhůří. Z východu a severozápadu ho obklopuje řeka, ze západu ho uzavírá majestátní čedičová hora zakončená zříceninou piastovského hradu s dobře dochovanou baštou. Rozprostírá se odtud výhled na Krkonošskou oblast. Právě s tímto hradem byly po několik set let neoddělitelně spojeny dějiny města. Ráda zde trávil čas Hedvika, manželka Jindřicha I. Bradatého, která si užívala výhledy připomínající její rodné Bavorsko. Na jednom z čedičových kamenů se dokonce měla otisknout stopa její ruky. Na přelomu let 1427 a 1428 se hrad stal azylem obyvatel Wlenia, kteří se zde ukryli před dorážejícími husity. Wleniané se zapojili do obrany pevnosti, díky čemuž se hrad stal jedním z mála, které odolaly husitskému nájezdu. Češi se stáhli, ale v odvetě vyplundrovali a vypálili opuštěné město. Zkázu pevnosti přinesla třicetiletá válka – v roce 1646 ji císařská vojska vyhodila do ovzduší, dodnes zůstala věž, z které se rozprostírá jeden z nejkrásnějších výhledů v Polsku. Tehdy se už ovšem u úpatí hradu rozkládal zámek Lenno vystavěný Adamem Koulhasem v letech 1653-1662, přestavěný v 18. stol. v barokním slohu dalším majitelem – Grunfeldem. První zmínky o hradu Lenno ležícím na zelené Trase piastovských hradů pochází z roku 1155. Byla to nejstarší kamenná pevnost v Polsku. První informace z pramenů potvrzující existenci města Wleń pak pocházejí z roku 1261. O několik let později zde lehnický kníže Boleslav II. Lysý vytvořil soudní distrikt soustředící okolní vesnice. Během dalších let Wleń rozšiřoval svá privilegia (např. privilegium pивní míle, mílové právo a nižší soudnictví). Vnikly nové veřejné budovy, např. radnice, městská lázeň, domy bohatých městských patricijů. V roce 1372 se stalo soukromým městem, protože kněžna Anežka Habsburská, vdova po Boleslavovi II. Malého, svídnicko-javorském knížeti, ho prodala společně s hradem rodu von Zeidlitz. Tato situace trvala déle než 300 let. Až v roce 1690 se z města stalo samostatné centrum. Kvůli absenci opevnění se Wleń často stával místem ozbrojených střetů, často ho plenily a vypalovaly válečné strany. Město trápily epidemie a živelné katastrofy, např. četné povodně. Velice důležitá byla pro město výstavba železnice, díky níž se ve městě a okolí začala rozvíjet turistika. Vznikly zde agroturistické usedlosti, penziony a mládežnická budova.

MIASTO ŽACLÉŘ

Dawne górnicze miasto Žacléř jest jedną z najstarszych osad w powiecie trutnovskim. Leży w Czechach, w kraju hradeckim, graniczącym m.in. z woj. dolnośląskim. To znakomita baza wypadowa w Rýchory - pasmo na południowym-wschodzie Karkonoszy, z pierwotnie zachowaną przyrodą. Jaką historię skrywa Žacléř? Powstał przy szlaku handlowym z Pragi przez Hradec Králové do śląskiego Wrocławia. Dla ochrony szlaku zbudowano zamek, który królował nad miastem w średniowieczu. Poniżej powstała wioska Bornfloss. Wiadomo, że w 1360 r. znajdował się tutaj kościół parafialny. W 1365 r. cesarz Karol IV przekazał Žacléř księciu świdnicko-jaworskiemu Bolkowi II i jego żonie Agnieszce. Po śmierci księcia powrócił do Korony Czeskiej, a w 1447 r. majątek kupił późniejszy król czeski Jerzy z Podiebradów. 76 lat później zamek spłonął. Ważnym wydarzeniem w dziejach miejscowości było odkrycie złóż węgla kamiennego (1570 r.). Wydobycie metodą głębinową zakończono (po ponad 400 latach) w 1992 r., a metodą odkrywkową prowadzone jest do dzisiaj. W górniczy skansen przekształcono dawną kopalnię „Jan Šverma”, można w nim obejrzeć m.in. maszynownię z oryginalnym górniczym wyposażeniem. Największy rozkwit tutejszych kopalni przypadł na koniec XVIII i XIX w., przyczyniając się do rozwoju gospodarczego miasta. W 1882 r. do Žacléřa doprowadzono linię kolejową. Prawdopodobnie w 1609 r. założono browar (funkcjonował do 1932 r.), a w 1842 r. powstała fabryka włókiennicza – druga przedsiębiorstwa lnu w monarchii austriackiej i pierwsza bez źródła energii wodnej. Do dziś (spośród dawnych zakładów przemysłowych) działa fabryka porcelany z 1878 r. Žacléř w 1850 r. stał się miastem powiatowym. W miejscowości znajdowała się filia niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego Groß-Ro-

Główna
ulica miasta
Žacléř

Žacléř
i okolice
- panorama

sen. Obecnie na rozwój miasta wpływa m.in. turystyka. Atutem regionu są jedne z najpiękniejszych górskich zakątków w kraju – Rýchory z lasem Dvorský les (rosną w nim powykęcane i pozrastane ze sobą buki) i obszar najściślejszej ochrony czeskiego Karkonoskiego Parku Narodowego.

WAŻNIEJSZE ZABYTKI I ATRAKCJE MIASTA I REGIONU

Rynek Rýchorské náměstí

Rynek jest początkiem szlaku turystycznego po dawnych górniczych szybach. Od 2003 r. oficjalnie uznawany jest za zabytkowy. Na trójkątnym rynku uwagę zwraca Słup Mariański – barokowa kolumna z 1725 r., autorstwa rzeźbiarza Jiříego Františka Pacáka. Na jej szczycie figura Najświętszej Marii Panny, w części środkowej św. Dominik, Bernard i Hieronim w kapeluszu z lwem. Na przedzie założyciel zakonu jezuitów – św. Ignacy Loyola. Obok mieści się XIX-wieczny zbiornik, służący dawniej jako zbiornik wody pitnej dla mieszkańców. Przy Ryнку znajdują się ostatnie mieszczańskie drewniane, zrębowe domy (typowe dla karkonoskich miasteczek górniczych). Z czasem były one zastępowane mieszczańskimi kamienicami. Przed jedną z nich stoi rzeźba św. Floriana.

Muzeum

Muzeum Miejskie Žaclěř

Muzeum znajduje się na głównym placu Rýchorské náměstí, w budynku postawionym w latach 1912-1914 jako siedziba Sądu Rejonowego. Muzeum działa od 1999 r. Ekspozycje ze zgromadzonymi eksponatami pozwalają poznać bogatą historię regionu, sławnych ludzi, ponad 400-letnie tradycje wydobywania węgla kamiennego, a także ciekawostki, związane z życiem tutejszych mieszkańców. Wszystkie artefakty opisane są w języku czeskim, polskim i niemieckim. Muzeum organizuje wystawy tematyczne, poświęcone historii, sztuce czy kolekcjonowaniu, w których wykorzystywane są również elementy interaktywne. W muzeum znajduje się Centrum Informacji Turystycznej. Można tutaj uzyskać informacje o regionie, aktualnych imprezach odbywających

Rozmowy
z byłym
górnikiem

PRZEWODNIK POWIATU LWÓWECKIEGO I MIASTA ŽACLĚŘ

się w okolicy oraz propozycjach wycieczek, otrzymać m.in. bezpłatne materiały informacyjne, kupić mapy, przewodniki czy pamiątki i tradycyjne wyroby regionu, np. karkonoskie miody pitne.

Ścieżka edukacyjna Jana Amosa Komeńskiego i osada Černá Voda

Spacerując ścieżką odkryjecie historię miasta Žaclěř i jego osad (Rýchory, Prkenný Důl, Vernířovice, Bobr i Černá Voda). Na 16-kilometrowej trasie znajdują się: rynek, kościół Trójcy Najświętszej, szpital, cmentarz miejski, zamek, Rýchory, miejscowości Vernířovice, Prkenný Důl z kaplicą św. Anny, gaj urnowy, fabryka porcelany, szkoła podstawowa im. J.A. Komeńskiego (zwanego ojcem pedagogiki nowożytnej), dawna przędzalnia, wzgórze Jiří, miejscowość Bobr. Na Różowej Polanie w Černej Vodzie, skąd J.A. Komeński udał się na emigrację do Leszna, znajduje się labirynt-pomnik uczonego, nawiązujący do jego dzieła pt. „Labirynt świata i raj serca”. Labirynt ma 12 metrów średnicy. W jego centralnej części znajduje się wizerunek Komeńskiego wykonany z brązu. Autorami pomnika są Paulina Skavová i Petr Beneš. O wielkim filozofie i pedagogu przypomina także krzyż na młyńskim kamieniu na obrzeżach osady, nazywany krzyżem gminnym. Zatrzymywały się przy nim wozy ze zmarłymi w celu odmówienia ostatniej modlitwy i pożegnania z ojczystym miejscem. W Černej Vodzie na wzgórzu nazywanym Burg stoi okrągły piec kamienny do wypalania wapna. Wzdłuż drogi można zobaczyć kilka kamiennych rzeźb nieznanego autorstwa oraz pomnik upamiętniający poległych w I wojnie światowej, autorstwa Emila Schwantnera. Zimą z Žaclěřa, przez miejscowości Bobr i Černá Voda, aż do Královca ciągną się trasy biegowe.

Ścieżka
edukacyjna

Ekspozycja geologiczna Mikroregion Žaclérsko

Žaclérsko to obszar urozmaicony z geologicznego punktu widzenia. Niektóre rodzaje skał można zobaczyć na ekspozycji przed budynkiem Szkoły Podstawowej w Žaclérze i w broszurze „Geologia dla wszystkich, czesko-polska ścieżka geologiczna” – www.geoprojekt.webnode.cz.

Bobr

To dzielnica w północnej części miasta Žaclér w okręgu Trutnov we wschodnich czeskich Karkonoszach. Znajduje się tutaj graniczne przejście turystyczne z wygodną asfaltową drogą, z której korzystają m.in. miłośnicy turystyki rowerowej, tyżworolek i deskorolek. Prowadzi ona do polskiego Niedamirowa. Tuż za granicą można znaleźć oznakowane polskie ścieżki rowerowe

Górnicy skansen Žaclér

W skansen górniczy przekształcono dawną kopalnię „Jan Šverma”. To wyjątkowe miejsce i ostatni zachowany pomnik górnictwa węgla kamiennego we wschodnich Czechach. Można tu zobaczyć brudne szatnie (łańcuszkowe), w których górnicy rozpoczynali swoją zmianę, przez cechownię przejść do budynku szybu kopalni Jan, z trasy kolejki dostać się można na wieżę szypową Jan, sięgającą 52 m wysokości. Z wieży roztacza się widok na Karkonosze ze Śnieżką i na Vraníhory (Góry Krucze) z Královeckim Špičákem. Warto wybrać się do sztolni Jitřenky, której długość wynosi ok. 100 m, by zobaczyć złożę węgla. Trasa zwiedzania

Kopalnia

Žaclér zaprasza

Bornfloss rock (przełom czerwca i lipca)

Festiwal muzyczny, który odbywa się od 2002 r. Jego nazwa nawiązuje do nazwy osady mającej powstać w średniowieczu przy zamku w Žaclérze.

Dzień Rzemiosł Ludowych (lipiec)

Tradycyjny jarmark ludowy z ciekawym programem kulturalnym dla dzieci i dorosłych, zakończony wieczornym koncertem i fajerwerkami. Odbywa się co roku na Rýchorskim náměstí w Žaclérze.

Europejskie Dni Dziedzictwa Kulturalnego (wrzesień)

W ramach Europejskich Dni Dziedzictwa Kulturowego można bezpłatnie zwiedzić wybrane obiekty w mieście. Towarzyszący europejskim dniom program kulturalny trwa do późnego wieczora.

Wystawa Ceramiki Atelierowej i Ogrodowej, Galeria Asahigama (wrzesień)

Pokaz japońskiego pieca ceramicznego na drewno i wypalania ceramiki tradycyjną japońską techniką Raku.

Rychorska Chałka (listopad)

Konkurs na najlepszą chałkę pod Rychorami. Co roku program jest urozmaicany na przykład pokazem plecenia chałek, zdobienia pierniczków i sprzedażą wyrobów ręcznych przedszkolaków.

Historyczny trójbój na nartach (luty)

Jest to wyścig na dawnych nartach i w dawnych ubraniach. Odbywa się na łące pod Polákem. Dyscypliny: bieg klasyczny ok. 1 km, slalom, skok prosty na odległość.

Otwarcie sezonu rowerowego

Sezon rowerowy otwiera rajd organizowany w drugą sobotę maja. Każdego roku bierze w nim udział wielu sympatyków z Czech i Polski

kończy się w maszynowni kopalni Jan, w której znajduje się m.in. oryginalna maszyna górnicza. Największy rozkwit tutejszych kopalni przypadł na koniec XVIII i XIX w., przyczyniając się do rozwoju gospodarczego miasta. Wydobycie metodą głębinową zakończono (po ponad 400 latach) w 1992 r., a metodą odkrywkową prowadzone jest do dzisiaj.

W górniczym skansenie można spotkać... górnika

Tajemniczy las

Rýchory i tajemniczy las

Rýchory z lasem Dvorský les - w którym rosną poskręcane i porzastane ze sobą buki - to jeden z najpiękniejszych górskich zakątków w kraju. Grzbiet górski leży na południowo-wschodnim skraju Karkonoszy, pomiędzy miejscowościami Horní Maršov i Svoboda nad Úpou na zachodzie, a Žacléřem na wschodzie. Rýchory, ze względu na swoje bogactwo przyrodnicze, są częścią czeskiego Karkonoskiego Parku Narodowego. Ich najwyższym szczytem jest Dvorský les (1036 m n.p.m.), najbardziej wysunięty na wschód szczyt górski w Karkonoszach. Jest niemal całkowicie porośnięty lasem, zwanym Dvorským lesem lub Rýchorským pralesem czyli Puszcą Rychorską. Drzewa nie osiągają tutaj swoich typowych wysokości, ale tworzą poskręcane, niskie formy. To magiczne i klimatyczne miejsce, nabiera największego uroku, gdy na dworze jest mglisto, pochmurno i deszczowo. Tajemniczy wygląd drzew jest efektem m.in. silnego wiatru i wypasania tutaj pod koniec XIX w. zwierząt gospodarskich, które zgryzały młode drzewa, co powodowało zniekształcenie roślin. Z Rýchorów rozciągają się piękne widoki na Śnieżkę, polską stronę Karkonoszy i Góry Krucze. Imponujące wrażenie robi enklawa Śnieżne Domki, słynąca z tego, że śnieg leży tutaj najdłużej w regionie, dziś już niezamieszkiwana. Najpopularniejszym miejscem wypoczynku w Rýchorach jest schronisko Rýchorská bouda na Dvorskim lesie, wybudowane w latach 1928-1929. Przez lata odwiedzali je nie tylko turyści, ale i amatorzy botaniki poszukujący rzadkich gatunków roślin, np. lilia złotogłów, arnika górską czy goryczką trojęściową. W latach 70. XX w. obiekt przejęła administracja KRNP-u (Karkonošský Národní Park). Po gruntownej przebudowie, od 1986 r. działa tutaj Karkonoskie Centrum Edukacji Ekologicznej. Z Prkennego Dolu dzielnicy Žacléřa bogatej w narciarskie trasy zjazdowe, można dostać się do górskiej Chaty Ozon, pierwotnie znajdował się tutaj młyn (spłonął w 1929 r.) Zaledwie 3 km od chaty mieści się Niebieski Krzyż (z 2014 r.). Wyrzeźbił go według

własnego projektu i подарował miastu - Jan Semerák z Vrchovej. Pierwotnie widniał tutaj przymocowany na drzewie drewniany ołtarzyk w kolorze niebieskim - od niego właśnie pochodzi nazwa tego miejsca. Nieopodal mieści się schronisko – Hubertus, zbudowane w 1932 r. wg projektu Ernsta Güntera z Žacléřa. Na patrona karczmy wybrano patrona myśliwych św. Huberta. Prowadzi tam szeroka droga o twardej nawierzchni, odpowiednia dla rodzin z dziećmi i seniorów. Niedaleko schroniska stoi krzyż dzwonnika Röhrichta, skąd rozpościerają się piękne widoki na dolinę ze zbiornikiem Bukówka w Polsce. Przez Rychory wiedzie szereg pieszych szlaków turystycznych, a także ścieżka dydaktyczna „Rychory”. Obejmuje ona 10 przystanków, ma 6 km długości i prowadzi po oznakowanych szlakach turystycznych. Przez pasmo wiedzie też sporo szlaków rowerowych i narciarskich, m.in. trasa na narty biegowe Magistrała Karkonoska, która ciągnie się aż do Harrachova. Z Rychorów warto też wybrać się choćby na Lysečinské údolí czy do jaskiń krasowych Albeřické jeskyně.

Śnieżné Domky

Pod Rychorskim Krzyżem

Twierdza artyleryjska Stachelberg

Twierdza artyleryjska jest największą w Republice Czeskiej i jedną z największych w Europie. To część czechosłowackich fortyfikacji granicznych, które zbudowano przed II wojną światową (budowę rozpoczęto w 1937 r.), aby obronić Czechosłowację przed III Rzeszą. Twierdza miała składać się z 12 bunkrów połączonych rozległymi podziemiami. Udało się wybetonować tylko jeden bunkier i wydrążyć przestrzeń podziemne. Plany budowania całego kompleksu przekreśliło podpisanie Układu Monachijskiego i przekazanie pogranicza Niemcom w 1938 r. Twierdza nigdy nie została wykorzystana do celów, dla jakich ją budowano. W bunkrze obecnie jest ekspozycja historyczna z dokumentacją zdjęciową, rysunkową i modelami obiektów twierdzy. Stąd zwiedzający przechodzą po dwustu schodach do podziemi, tworzących labirynt korytarzy i sal.

Twierdza
artyleryjska

Wieża widokowa Eliška na Stachelbergu

Nazwa Eliška - Elżbieta ma historyczne pochodzenie. Elżbieta Ryksa była bowiem czeską i polską królową, żoną króla Wacława II (król Czech w latach 1278-1305 oraz król Polski w latach 1300-1305). Jako pierwsza królowa czeska otrzymała miasta jako wiano – jednym z nich był Trutnov. Drewnianą wieżę widokową z metalowymi schodami i dwiema platformami widokowymi wybudowano w 2014 r. Położona jest na wysokości 632 m n.p.m., w pobliżu twierdzy artyleryjskiej Stachelberg, w miejscowości Babí koło Trutnova. Wyglądem przypomina wojskową wieżę obserwacyjną, ma 24,5 m. wysokości. Przy dobrej pogodzie, z jej górnej platformy rozciągają się widoki na Przełęcz Lubawską, Góry Krucze, Góry Jastrzębie, Góry Orlickie i Podgórze Karkonoskie.

Wieża Eliška
i Twierdza
artyleryjska
Stachelberg

Královecký Špičák (881 m n.p.m.)

Widzicie szczyt w Górach Kruczych, przypominający kształtem wronę z rozpostartymi skrzydłami? Jest to z pewnością Královecký Špičák. Dostrzegalna „blizna” na jednym z jego „skrzydeł” to kamieniołom porfiru, przez który prowadzi jedna z dróg na szczyt Špičáka. Kamienne bloki – zwłaszcza podczas jesiennych zachodów słońca – robią imponujące wrażenie. Droga na szczyt prowadzi niebieskim lub zielonym szlakiem rowerowym. Pod Špičákem znajduje się malownicza wioska Vrchová z kapliczką, nad którą sprawuje opiekę Maria Panna Nieustającej Pomocy. Ze szczytu rozciągają się piękne widoki na Bernartice i Žacléř oraz karkonoskie grzbiety z Czarną Górą, Rychorami i Śnieżką. Zimą z łąk pod górami korzystają miłośnicy snowkingingu.

Panorama
z widokiem
na Královecký
Špičák

Kapliczka
w Bernarticach

Bernartice i okolica

Pod Górami Kruczymi na wysokości 492 m n.p.m. leży wieś Bernartice. W jej centrum warto zwiedzić barokowy kamienny kościół Wniebowzięcia Marii Panny. Nieopodal uwagę zwracają kamienne rzeźby i krzyże pojednania (pomniki średniowiecznego prawa postawione przez ludzi, którzy dopuścili się różnych zbrodni), a przy murze cmentarnym grób czterech dziewcząt żydowskich, ofiar obozu koncentracyjnego w Bernarticach z okresu II wojny światowej. Ścieżki turystyczne prowadzą do sąsiedniej miejscowości Bečkov. Przy wjeździe do osady zaczyna się droga do Bečkovskiego wodospadu – woda pokonuje tutaj próg skalny, spadając z wysokości 3 m z porfirowego bloku. W dolinie niedaleko Bečkova znajduje się mała osada z kilkoma domami i kaplicą Matki Boskiej Wspomożycielki. Założyli ją Jezuici w 1703 r. Od wspomnianej kaplicy żółty szlak turystyczny prowadzi do granicy państwa. Wiedzie on w kierunku Jánský vrch, tuż obok niedźwiedziego legowiska, do **wieży widokowej Krausa** zbudowanej na wystającej skale. Stamtąd można kontynuować drogę w kierunku Petřkovic i **źródła Marii Panny**, którego woda ma podobno cudowne działanie. Przy źródle jest daszek zachęcający do grillowania. W pobliskim **Křenovie**, do którego prowadzi żółty szlak turystyczny, można odwiedzić willę zbudowaną przez Theodora Pohla, właściciela fabryki porcelany w Žacléřu, który zamieszkał w niej w 1919 r. Dzisiaj w budynku jest pensjonat i restauracja. W pobliżu wejścia znajduje się fontanna, którą pięknym reliefem ozdobił Emil Schwantner – rzeźbiarz urodzony w rodzinie górnika i karczmarza Augustina Schwantnera w pobliskim Královcu. Ciekawą budowlą w osadzie jest także **kaplica poświęcona św. Donatowi** z 1880 r., która znajduje się obok budynku ówczesnej szkoły, działającej tutaj od 1846 r.

Po stopach princezen a horníků polsko-českým pohraničím

TURISTICKÝ PRŮVODCE OKRESU LWÓWEK ŚLĄSKI A MĚSTA ŽACLÉŘ

MESTO ŽACLÉŘ

Bývalé hornické město Žacléř je jedním z nejstarších sídel v trutnovském okrese. Leží v České republice, v Královéhradeckém kraji, hraničícím mimo jiné s Dolnoslezským vojvodstvím. Jde o skvělou základnu do Rýchor – pásma na jihovýchodě Krkonoš, s dochovanou původní přírodou. Jakou historii Žacléř skrývá? Vznikl u obchodní stezky z Prahy přes Hradec Králové do slezské Vratislavi. Jako ochrana stezky byl postaven hrad, který se ve středověku tyčil nad městem. Později vznikla víska Bornfloss. Víme, že v roce 1360 se tu nacházel farní kostel. V roce 1365 císař Karel IV. předal Žacléř svídnicko-javorskému knížeti Bolkovi II. a jeho manželce Anežce. Po smrti knížete se vrátil ke Koruně české a v roce 1447 panství koupil pozdější český král Jiří z Poděbrad. O 76 let později hrad vyhořel. Důležitou událostí v dějinách obce se stalo objevení ložiska černého uhlí (1570). Hlubinná těžba byla (po více než 400 letech) ukončena v roce 1992, a povrchová těžba probíhá dodnes. Na hornický skanzen se proměnil bývalý důl „Jan Šverma“, kde si můžeme prohlédnout např. strojovnu s původním hornickým vybavením. Největší rozkvět zdejších dolů připadl na konec 18. a 19. stol., kdy se zasadil o ekonomický rozvoj města. V roce 1882 byla do Žacléře přivedena železnice. Pravděpodobně v roce 1609 tu vznikl pivovar (v provozu zůstal do roku 1932) a v roce 1842 vznikla textilní továrna – druhá přádelna lnu v rakouské monarchii a první bez zdroje vodní energie. Dodnes (z bývalých průmyslových závodů) zůstala otevřena porcelánka z roku 1878. V roce 1850 se Žacléř stal okresním městem. V obci se nacházela pobočka německého nacistického koncentračního tábora Groß-Rosen. V současnosti rozvoj města ovlivňuje mimo jiné turistika. Mezi přednosti regionu patří jedny z nejkrásnějších horských zákoutí v zemi – Rýchory s lesem Dvorský les (rostou v něm pokroucené a navzájem srostlé buky) a oblast nejprísnější ochrany českého Krkonošského národního parku.

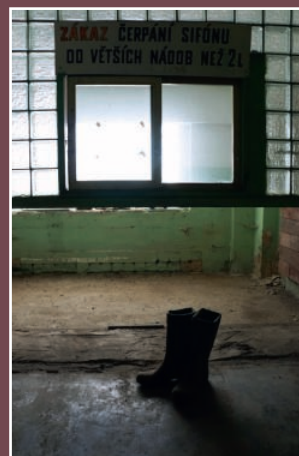
Śladami księżniczek i górników

Milan Vokatý

Mariusz Dragan

Ewelina Niemczura

Krzysztof Pysz

Jiří Flídr

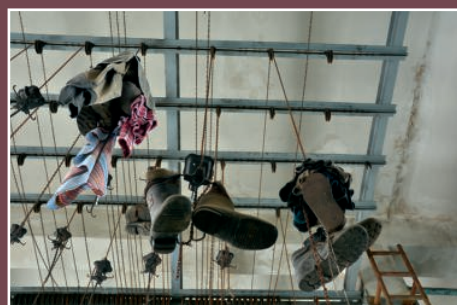
Mirka Schärfnerová

Zdeněk Balcar

Dorota Dawidowicz

Petr Čapek

Krzysztof Gruszka

Śladami księżniczek i górników po polsko-czeskim pograniczu

PRZEWODNIK POWIATU LWÓWECKIEGO
I MIASTA ŽACLĚŘ

Pomysł projektu: **Agnieszka Wolska**

Pomysł opracowania przewodnika, teksty prezentujące atrakcje turystyczne Powiatu Lwóweckiego i miasta Žaclěř, wybór fotografii: Koordynatorka projektu „Księżniczki i górnicy. Życie na polsko-czeskim pograniczu” „Princezny a horníci. Česko-polský život v příhraničí” ze strony Starostwa Powiatowego w Lwówku Śląskim – **Kinga Nestorowicz**

Fotografie: **Milan Vokatý, Jiří Flídr, Mirka Schärfnerová, Petr Čapek, Zdeněk Balcar, Dorota Dawidowicz, Ewelina Niemczura, Krzysztof Pysz, Mariusz Dragan, Krzysztof Gruszka, Kinga Nestorowicz, Agnieszka Wolska, Paweł Zatoński, Robert Grzelczak, Łukasz Wiśniowski, Przemysław Zatylny**, archiwa Powiatu Lwóweckiego oraz gmin: Lwówek Śląski, Lubomierz, Mirsk, Wleń, Gryfów Śląski

Redakcja i korekta: **Anna Jadaś**

Projekt graficzny: **Grzegorz Hubert Gerek**

© Copyright by Starostwo Powiatowe w Lwówku Śląskim

© Copyright by Wydawnictwo Aleksander

Wydawca:

Starostwo Powiatowe w Lwówku Śląskim

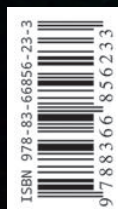
Realizacja na zlecenie wydawcy:

Wydawnictwo Aleksander

www.wydawnictwoaleksander.pl

ISBN 978-83-66856-23-3

Projekt współfinansowany ze środków
Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju
Regionalnego oraz środków budżetu państwa,
za pośrednictwem Euroregionu Nysa

PRÉKRÁČUJEME HRANICE
PRZEKRAČAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKY FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz środków budżetu państwa